LAISVE
Semi-Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y., 11417
Tel. MIchigan 1-6887

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

LAISVĖ

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Dukartsavaitinis
Dalyje Queens apskrities (N. Y.) $10.00
Kanadoje $10.00
Kitur užsienyje $12.00
Jungtinėse Valstijose $9.00
Pavienio egzemplioriaus kaina 10 centų

PRICE 10c

No. 17 ★ ★ ★ ★ ★ ★ Antrad., kovo (March) 1, 1966 Ozone Park, N. Y., 11417 ★ ★ ★ ★ ★ ★ METAI 55-ieji

KRISLAI

Ir vėl nieko nepridėjo
Faktai prieš plepalus
Štai kuo remiasi mūsų gerovė
Ir kunigai organizuosis!
Moterėlėms, kurios rūko

— Rašo **A. Bimba** —

Prezidento Johnsono vasario 23 d. New Yorke pasakyta kalba nieko naujo nebepridėjo prie to, ką jis Amerikos žmonėms pasakoja jau seniai. Tos pačios frazės apie "laisvę," apie "pasižadėjimą," apie "ieškojimą" taikos. Jo kalba nusivylė tie, kurie tikėjosi ką nors naują išgirsti.

Karas eina ir eis. Iš šios kalbos aišku tik tas, kad dar daugiau Amerikos jėgų bus permetama į Pietų Vietnamą. Prezidentas nė nesapnuoja apie baigimą tos katastrofos.

Į darbą įpiršti Amerikos žmonėms Vietnamo karą visomis keturiomis stoja ir viceprezidentas Humphrey. Jis, sugrįžęs iš Pietryčių Azijos, pasakoja, kaip karo eiga pakrypo "mūsų pusėn," kaip "didvyriškai" šiame kare užsilaiko patys vietnamiečiai. Jie savo kraują lieja, girdi, be jokio svyravimo!

Kur įrodymai? Nėra jokių.

—:—

Klausimas:

Jeigu patys Pietų Vietnamo žmonės taip entuziastiškai dalyvauja šiame kare, tai kokiems galams mums reikėjo ten pasiųsti daugiau kaip du šimtus tūkstančių amerikiečių, kodėl jie patys nesusidorojo su partizanais-liaudiečiais?

Už ką gi prezidentas ir viceprezidentas laiko Amerikos žmones, tokiomis pasakomis juos maitindami?

—:—

Kaip patys vietnamiečiai "ištroškusiai" kariauja, aiškiausiai parodo tą pačią dieną, kai prezidentas kalbėjo, mūsų pačios vyriausybės paskelbti duomenys iš Saigono. Pranešime sakoma, kad pereitais metais iš Pietų Vietnamo armijos pabėgo daugiau kaip 96,000 kareivių. Jie buvo prievarta armijon paimti, ir kaip greitai gavo progą, iš jos pabėgo. Dauguma jų, aišku, perėjo partizanų pusėn.

Geriau, sveikiau būtų, jeigu mūsų valdovai liautųsi giedoję apie vietnamiečių karui entuziazmą, o tikrai ir nuoširdžiai pradėtų galvoti apie baigimą šios tragedijos. To reikalauja Amerikos ir viso pasaulio žmonių interesai.

—:—

"Mūsų gerovė remiasi karu," sako "Long Island Press" kolumnistas Robert M. Hutchins.

Tai baisūs ir kruvinai teisingi žodžiai.

Kaip tai galėjo atsitikti?

Hutchins sako, kad **"mes visi esame kalti."**

Jis nebūtų kapitalistinio dienraščio kolumnistas, jeigu kaltintų kapitalistus ir vyriausybę.

Mes, girdi, visi "kalti, kad leidomės praturtėti kasmet išleisdami 65 bilijonus dolerių "apsigynimui." Rezultatas toks, kad šiandien kiekviena amerikinė šeima surišta su karu. Netgi mūsų bažnyčios ir kolegijos remiasi "gerove," o ta "gerovė" remiasi, dabartinėmis sąlygomis, militarinėmis išlaidomis."

—:—

Tik tuo juk tegalima išaiškinti ir mūsų didžiųjų unijų vadovybės pasisakymą už Johnsono politiką ir už tęsimą Vietnamo karo. iJ bijo, **kad su karo nutraukimu pakiltų nedarbas. Kapitalistai bijo, kad, bent laikinai, su-**

(Tęsinys 6 pusl.)

Pietų Vietnamo kareiviai pereina pas liaudiečius

Saigonas. — Pietų Vietnamo militaristų valdžia pripažįsta, kad 1965 metais iš jos armijos perėjo į liaudiečių pusę 113,000 karininkų ir kareivių, daugumoje su ginklais, amunicija ir kitais reikmenimis. Sako, kad apie 16,000 jų grįžo arba buvo suimti, bet 96,000 pasiliko liaudiečių pusėje.

1965 metais dvigubai tiek Pietų Vietnamo karių perėjo į liaudiečių pusę, kaip 1964 m. Tas paaiškina, kodėl P. Vietnamo valdžia ir dabar turėdama 571,000 vyrų armijoje, ir savo pusėje virš 200,000 JAV militarinių žmonių, negali įveikti liaudiečių.

"The New York Timeso" korespondentas Neil Sheehan rašo, kad JAV militaristai labai susirūpinę P. Vietnamo karių perbėgimais, nes tas rodo, kad jie nenori kariauti prieš liaudiečius.

Pietų Vietname pekla ant ratų

Saigonas. — Amerikietis korespondentas Peter Arnett aprašo baisų vaizdą, kada JAV karo dalinys užvažiavo ant Pietų Vietnamo liaudiečių minų.

Tai buvo tarpe Lai Khe ir Phouc Vinh ant kelio N13. Vyko amerikiečių brigados amunicijos ir maisto reikmenų dalinys. Korespondentas sako, kad buvo girdų, jog tas kelias yra užminuotas. Kai kas sakė, kad būtų "stebuklas", jeigu amerikiečiai laimingai pravažiuotų.

Apie 9 valandą ryto vienas JAV sunkvežimis išlėkė į orą, tai buvo penkių tonų sunkvežimis su amunicija.

Antrą valandą po pietų kitas sunkvežimis išlėkė į orą. Sprogimas buvo taip galingas, kad jo skeveldras nunešė 150 pėdų nuo kelio. Penkiolika minučių vėliau dar du sunkvežimiai susprogo, o penkios minutės dar du. Tada sekė sprogimas po sprogimo. Komandierius turėjo sulaikyti gurguolę, nes nebuvo vilties pasiekti tikslo.

Nuo minų žuvo 5 JAV kareiviai ir sužeistų buvo 24, o Pietų Vietnamo žuvo ir sužeistų buvo virš 100 karių.

Rinks į Kongresą tik taikos rėmėjus

Washingtonas. — Susiorganizavo eilė taikos komitetų, kurie ves plačią agitaciją, kad rudenį JAV žmonės remtų tik tuos kandidatus į Kongresą, kurie stovi už taiką.

Taikos šalininkai organizuoja "Voters March" į Washingtoną, kuris įvyks balandžio 30 dieną.

Bus siekiama, kad sumaršuotų į Washingtoną desėtkai tūkstančių žmonių ir pareikštų savo nusistatymą už taiką.

Nauja galinga JAV raketa

Cape Kennedy, Fla. — JAV erdvių užkariavimo jėgos jau pasigamino naują "Apollo-Saturn 5" raketą. Tai viena iš galingiausių, kokias iki dabar JAV turėjo.

Raketa yra 362 pėdų ilgio, trijų papėdžių. Jeigu viskas bus gerai, tai ateityje JAV planuoja pagalba šios raketos pasiųsti tris žmones ant Mėnulio.

Briuselis. — Belgijos Sabena lėktuvų linija, kurios lėktuvai skrajoja į JAV, laipsniškai visus propelerinius lėktuvus pakeis reaktyviais ("jetais").

Sunaikins šalį ir kas tada bus?

New Yorkas. — Dienraštis "The New York Times" redakciniame "The Vietnam Commitment" rašo, kad Jungtinės Valstijos neturi pasižadėjimo Pietų Vietname kariauti, kad pirmiau duoti "pasižadėjimai" atgyveno, nes ir tų valdžių jau seniai nėra, kurioms pagalbą žadėjo.

"Times" rašo, kad jeigu JAV ir padidins savo jėgas Pietų Vietname iki 600,000, ir tai neturės pergalės, nes jei daugiau ten bus JAV jėgų, tai daugiau bus ir prieš jas kariaujančių liaudiečių jėgų.

Laikraštis rašo, kad JAV su moderniniais ginklais baisiai sunaikins šalį, o kas tada bus?

RABINAI UŽ KARO BAIGIMĄ VIETNAME

New Yorkas. — Columbia universiteto patalpoje įvyko Sinagogue Council or America rabinų konferencija. Jie svarstydami Pasaulinės taikos reikalus pasisakė už karo baigimą Vietname.

Rabinai pasiuntė pareiškimą JAV prezidentui Johnsonui, kuriame ragina Jungtines Valstijas susilaikyti nuo bent kokių puolimo veiksmų.

Indonezijoje kova už galią didėja

Jakarta. — Šimtai studentų, kurie remia prezidentą Sukarno, buvo sulipę per geležinę tvorą į Jungtinių Valstijų ambasadorą daržą. Jie nutraukė JAV vėliavą ir sudraskė. Studentai šaukė: "Yankees, go home... To hell with USA ambassador Green!"

Kitą dieną Sukarno priešai buvo suorganizavę musulmonus studentus ir norėjo neįleisti į prezidento palociu 14 nauju ministrų. Sukarno gvardija išvaikė musulmonus. Sakoma, kad 5 studentus nušovė.

Prezidentas per radiją kreipėsi į Indonezijos žmones, kad jie remtų jį kovoje prieš grupę militaristų. Prezidento palociuje posėdžiavo 99 kabineto nariai.

Generolas Nasution as, kuris laukė kitų generolų išstojimo prieš prezidentą Sukarno, matydamas, kad to nėra, pasislėpė.

Washingtonas. — Vasario 23 dieną "The New York Timeso" korespondentas rašo: "Indonezijoje per kelias pastarąsias dienas buvo užduotas didelis smūgis Jungtinių Valstijų politikai, kurios daug laimėjo per militaristu kruvinąją kampaniją prieš Komunistų partiją".

Ganos prezidentas tikisi atgauti galią

Pekinas. — Ganos prezidentas Kwame Nkrumahas, vykdamas į Šiaurės Vietnamą, buvo čionai sustojęs. Jo pagarbai suruoštame bankete jis kalbėjo su pilna viltimi, kad Ganoje militaristų pučas susmuks.

Londonas. — Nkrumaho priešai sako, kad suokalbis buvo nuo seniai ruošiamas ir suderintas su Nkrumaho išvykimu.

Lagos. — Ganoje militaristai pagrobe galią į savo rankas sako, kad jie "užbaigė su diktatoriška prezidento Nkrumaho galia". Militaristų priešakyje stovi generolas J. A. Ankrahas. Sakoma, kad dar vietomis Nkrumaho valdžia priešinasi.

Washingtonas. — Jungtinių Valstijų vyriausybė neapgailestauja, kad militaristai nuvertė Nkrumaho valdžią, sako G. M. Williams, JAV Valstybės departamento sekretoriaus pagalbininkas Afrikos reikalais. Jis sakė, kad JAV turi gerus santykius su Ganos militaristais.

Afrikoje per 9 mėnesius militaristai nuvertė šešias prezidentų valdžias: Alžyro, Kongo, Dahamėjo, Centralinės Afrikos, Aukštutinės Voltos ir Nigerijos premjero Balevos.

VIETOJE TĖVO TURĖS MEDALĮ

Washingtonas. — JAV marininkų seržantas F. Gugliardo, 31 metų amžiaus, Pietų Vietname buvo užmuštas 24 valandos po to, kai jis ten nuvyko

Jo žmona mirė. Liko tik 2-jų ir pusės meto berniukas Andrew. Dabar JAV vyriausybė jam suteikė "Purple Heart" medalį.

ORGANIZUOJA KUNIGŲ UNIJĄ

Santa Monica, Calif. — Kunigas William H. Du Bay paskelbė, kad jis organizuoja visus katalikų kunigus į uniją—The Union of American Federation of Priests.

Jis sako, kad JAV yra 58,000 katalikų kunigų.

DEMONSTRACIJOE

San Francisco, Calif. — Women's Vietnam Day Committee paskelbė, kad apie 2,000 moterų, daugumoje motinų, kurių sūnūs yra JAV militarinėje tarnyboje, demonstruos prieš karą Vietname. Jos maršuos prie armijos kareivinių, kurios yra Oaklande.

ANGLIJOS KARINIŲ JĖGŲ "MAŽINIMAS"

Londonas. —Anglijos vyriausybė skelbia, kad per būsimuosius ketveris metus ji sumažins savo militarines jėgas užsienyje vienu trečdaliu.

Bet tai ketina atlikti tik per 4-ris metus, o per tą laika gali pasaulyje dalykai pasikeisti, kad vietoje mažinimo gali prisieiti dar jas didinti.

PO 99 C. PARDAVĖ 23 AUTOMOBILIUS

Elizabeth, N. J. — Monarch Dodge automobilių pardavykla Washingtono dieną pardavė 23 senus, bet dar tinkamus važiavimui, "Dodge" automobilius no 99 centus.

Tą atliko išgarsinimui "Dodge" automobilių. Buvo susirinkę šimtai pirkėjų, kai kurie eilėje išstovėjo nuo vasario 20 dienos.

Hongkongas. — Šiaurės Vietnamo generalinio štabo viršininkas gen. N. Van Vinh pateikė straipsnį.

Jis rašo, kad jeigu JAV pultų armijos jėgomis Šiaurės Vietnamą, tai jos puolimą pralaimėtų.

J. Valstijų Komunistų partija ruošia naują programą

New Yorkas. — Vasario 23 dieną JAV Komunistų partijos veikėjas Gus Hall pasišaukė spaudos reporterius ir supažindino su paruoštu programos projektu, kuris sudaro 128 puslapius.

Dabar eina partijoje ir viešuose susirinkimuose projekto apdiskusavimas, o programa bus priimta partijos suvažiavime, kuris įvyksNew Yorke birželio 22—26 dienomis.

Gus Hall sakė, kad partijos suvažiavime dalyvaus apie 300 delegatų ir apie 150 alternatų. Jis sakė, kad partija nuo lapkričio paaugo 2,000 narių, dabar turi apie 12,000.

Gus Hall sakė, kad Komunistų partijos programa paruošta pasiremiant šimto metų Jungtinių Valstijų darbo žmonių kovomis ir ji apibūdina tą kelią, kuris ves JAV žmones į socialistinę santvarką.

Kaip Prancūzija traukiasi iš NATO

Paryžius. — Prancūzijos prezidento De Gaulle pareiškimas iššaukė susirūpinimą NATO komandierių, o ypatingai Jungtinių Valstijų.

Tiesa, dalinai to buvo laukta. Prancūzija jau seniai atsisako pasiduoti NATO komandai.

1959 metais Prancūzija pareikalavo, kad Jungtinių Valstijų bombonešiai su branduolinėmis bombomis pasitrauktų iš jos teritorijos. Jie persikėlė į Vakarų Vokietiją.

Tais pat metais Prancūzija ištraukė savo karo laivus iš NATO karo laivyno Viduržemio jūroje.

1964 m. sausio 1 dieną Prancūzija ištraukė savo karo laivus iš Nato laivyno Atlanto vandenyne.

Trys mėnesiai vėliau jos karininkai pasitraukė iš bendro NATO karo štabo.

Po to Prancūzija kelis kartus atsisakė dalyvauti NATO bendruose karo pratimuose. ir atsisakė dalyvauti McNamaros komitete atominių ginklų reikalais.

Anglai išdavė karo planus naciams

New Yorkas. — Rašytojas Cornellus Ryan parašė knygą "The Last Battle", kurioje rašo, kad pabaigoje Antrojo pasaulinio karo Anglijos, JAV ir Tarybų Sąjungos paskutinių smūgių planai, kurie buvo apibūdinti kaip "Operation Eclipse" buvo išduoti hitlerininkams.

Ryan sako, kad jis kalbėjosi su šimtais TSRS ir Vakarų militarinių žmonių ir naudojosi tūkstančiais dokumentų savo knygą rašydamas. Jis sako, kad hitlerininkai planus gavo iš Anglijos fieldmaršalo Bernardo L. Montgomery štabo, kurie buvo pasirašyti štabo viršininko generolo Sir Francis De Guigando.

MĖNULYJE MATO RAUDONUS ŽENKLUS

Washingtonas. — USA National Aeronautics and Space Administration sako, kad nutraukti Mėnulio paveikslai rodo, kad tenai yra raudonų plotų.

Astronomai dar nežino, ar tai Mėnulio gazai, ar tuos ženklus sudaro Saulės spinduliai. Pereitais metais juos matė TSRS astronomai.

Saigonas. — JAV komanda sako, kad bombonešiai ir marininkai užmušė 1,669 liaudiečius.

Turistai plauks TSRS gražiame laive

New Yorkas. — Inturist Travel Bureau paskelbė, kad šiemet tarpe Montrealio ir Leningrado, su sustojimais Londone, Kopenhage ir Helsinkyje, kursuos naujas Tarybų Sąjungos laivas **"Aleksandras Puškinas"**, 20,000 tonų įtalpos, kuris galės vežti 750 keleivių.

Iš Montrealio išplauks: balandžio 13, birželio 1, liepos 22, rugsėjo 10 ir spalio 12 dienomis.

Iš Leningrado: balandžio 13, gegužės 15, birželio 16, rugpiūčio 23 ir rugsėjo 25-dienomis.

Bažnyčių Taryba už Kinijos priėmimą

St. Louis. — Vasario 22 dieną The General Board of the National Council of Churches 90 balsų prieš 3 nubalsavo už Kinijos priėmimą į Jungtines Tautas.

Tarybos nariai sako, kad dabartinė Jungtinių Valstijų valdžios politika linkui Kinijos kenkia žmonių susisiekimui, diplomatiniam ir kitokiam veikimui, kultūros reikalams ir pasaulinei taikai.

Washingtonos. — JAV vyriausybė kreipėsi į laivakrovius, kad jie neboikotuotų NATO valstybių laivų, kurie plaukia į Šiaurės Vietnamą.

LAISVĖ NVINVΩHLIT SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVE, INC.
Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N.Y. 11417
Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
Established April 5, 1911 — ROY MIZARA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	$9.00	Canada, Lat. Amer., per year,	$10.00
United States, per 6 months	$5.00	Canada, Lat. Amer., 6 months,	$5.50
Queens Co., per year	$10.00	Foreign countries, per year,	$12.00
Quens Co., per eix months	$5.50	Foreign countries, 6 months,	$6.50

Truputėlį keista

NIUJORKO MIESTO MAJORAS Lindsay paskyrė šio didmiesčio policijos komisijonierium-viršininku Howard R. Leary, buvusį Filadelphijos policijos viršininką. Senasis Niujorko policijos viršininkas Broderick, vadinasi, "gavo saktį".

Niujorko žmonės, ypatingai tautinės grupės, per ilgą laiką reikalavo, kad mieste būtų paskirta civilinių žmonių policijos veiksmams patikrinti taryba (Civilian Review Board), ir Mr. Lindsay rinkiminėje kampanijoje tai žadėjo padaryti, jei jis bus išrinktas miesto majoru.

Lindsay buvo išrinktas majoru, ir dabar atėjo laikas vykdyti pažadus gyveniman. Buvęs miesto policijos viršininkas Broderick griežtai atsisakė pritarti tokiai tarybai, kokią majoras siūlo. Tuo būdu majoras Brodericką pavarė iš vietos ir paskyrė Learį. Sakoma, būdamas Filadelfijos miesto policijos viršininku, Leary pasirodė gan geru veikėju, ir jis, beje, ten turėjo tokią tarybą, kokią majoras Niujorkui siūlo; vadinasi, principe abudu sutinka, kad civilinių žmonių taryba policijos veiksmams patikrinti—geras dalykas.

Prieš tokios tarybos palaikymą sukilo žemesnieji Niujorko policijos viršininkai, ir jie sako, eisią į teismus ir kovosią prieš tokią tarybą, nes tai esą policijos "pažeminimas" ir jos "darbams kenkimas". Kuo visa tai užsibaigs, matysime vėliau.

Šiuo metu norime tik tiek pasakyti: Tokiam dideliam miestui, kaip Niujorkas, kviestis iš kitur policijos viršininką nėra garbė. Ar gi jau čia pat nebuvo galimą išauklėti doro, tinkamo žmogaus, kurį būtų buvę galima pastatyti miesto policijos viršininku? Tokį klausimą ne vienas pilietis stato ir statys.

Indonezijoje

PRAĖJUSIĄ SAVAITĘ Indonezijos prezidentas Sukarno atleido iš ministro pareigų generolą Nasutioną, kuris, esą, 1965 m. spalio mėnesį "išgelbėjęs patį Sukarno nuo komunistinio suokalbio.."

Kai kurie politiniai stebėtojai dabar sako: "Indonezijoje dar tenka tikėtis visko."

Ko ten daugiau begalima tikėtis? Daugiau skerdynių, žudynių? Daugiau perversmų? Ar viso to dar neužtenka?

Indonezija didžiulė šalis su daugiau kaip 100,000,000 gyventojų. Ji turtinga natūraliais turtais, bet neišnaudotais. Prezidentas Sukarno jou seniai skelbė, jog Indonezija sieksis socializmo, tik ji per silpna pakilti; sėdi ant milžiniškų turtų ir laukia pagalbos, kad kas nors padėtų jai atsikelti.

1965 m. spalio 1 d. naktį buvo mėginta įvykdyti perversmą, bet nepavyko. Perversme dalyvavo prezidento Sukarno apsaugos pulko bataliono viršininkas papulkininkis Untungas. Bandyme nuversti valdžią buvo užmušti šeši generolai.

Bet sukilėliams nepavyko. Untungas ir kiti aukšti karininkai buvo suimti. Ir dešiniosios politinės grupės tuojau atsuko savo kanuoles prieš Indonezijos Komunistų partiją, sakydamos, būk ši partija vykdžiusi perversmą.

"Tik per tris mėnesius", rašo Maskvos "Pravda", "pradedant su 1965 m. spalio 1 d... be tardymo ir teismo buvo užmušta 87 tūkstančiai žmonių. Beveik 200 tūkstančių uždaryta kalėjimuose ir stovyklose. Šimtams tūkstančių atimta teisė į darbą..."

Tie užmuštieji ir įkalintieji žmonės buvo daugumoje Indonezijos Komunistų partijos nariai arba jiems pritariantieji. Buržuazinė spauda, sekusi įvykius Indonezijoje, sako, kad galėjo būti užmušta apie 200,000 komunistų ir jiems pritarėjų—vis be teismo.

Po to viso buvo pradėti teismų procesai komunistų vadams, kurių teroristai nespėjo užmušti be teismų.

Na, akiregyje viso to, paleidimas iš Indonezijos ministrų tarybos generolo Nasutiono, rodo, kad ten pradeda pūsti nauji vėjai. Nasutionas buvo vienas iš tų pasiutėlių, kurių įsakymais buvo žudomi nekalti žmonės.

Rašydama apie Indonezijos dalykus, Maskvos "Pravda" šitaip pasisako:

"Visiems tikriems Indonezijos draugams aišku, kad jos vystymosi vidaus problemos gali būti tikrai išspręstos liaudies interesais tik demokratiniu būdu, atsižvelgiant į visus Indonezijos revoliucijos socialistinius tikslus. Visi, kam brangūs nacionalinės nepriklausomybės, demokratijos ir socialinės pažangos idealai, visi nuoseklūs antiimperialistai atidžiai seka, kas vyksta neįprasto teismo Džakartoje procese, kur reakcija reikalauja pasmerkti trijų milijonų komunistų partiją, pateisinti susidorojimus su šimtais tūkstančių kovotojų už Indonezijos nacionalinę nepriklausomybę, už socialinės jos liaudies pažangą".

Kas ką rašo ir sako

LDS 17-ASIS SEIMAS BUS ČIKAGOJE

Lietuvių Darbininkų Susivienijimo organas "Tiesa" praneša:

LDS Centro Valdyba savo susirinkime š. m. lapkričio 13 d. nutarė LDS 17-ąjį Seimą laikyti šių metų liepos 8 ir 9 dienomis.

Kaip jau žinoma, praeitasis LDS seimas nutarė, kad sekamas seimas būtų laikomas Chicago, Ill.

Tokiu būdu 17-asis Seimas įvyks Mildos salėje, 3142 So. Halsted St., Chicago, Ill. Pirma seimo sesija prasidės 10 valandą ryte.

Tikimės, kad šis seimas taipgi bus skaitlingas delegatais.

Jau dabar laikas kuopoms ruoštis prie seimo. Iki seimo dar yra nemažai laiko pasidarbuoti, kad sukelti finansų pađengimui delegatų kelionės kaštų.

Seimo delegatų rinkimas įvyks balandžio ir gegužės mėnesiuose, kai bus renkama Centro Valdyba.

LDS 2-osios Apskrities sudaryta Seimo Rengimo Komisija rūpinasi seiminių parengimų surengimu ir delegatų priėmimu: parūpinimu delegams butų. Chicagiečiai LDS veikėjai deda pastangas, kad surengti gerą seimą.

VAKARŲ VOKIETIJOJE

Č. Juršėnas Vilniaus "Tiesoje" rašo:

Adenauerio 90-mečio proga Erhardas padovanojo savo pirmtakui šventą paveikslą. Ką gi, tikinčiojo dovana tikinčiajam. Bet kažkas įžiūrėjo nedviprasmišką užuominą: laikas emlstis — užtenka kištis į valstybės reikalus.

Vėliau pasirodė, kad tokių pat linkėjimų gali tikėtis ir pats Erhardas. Ir ne tiek dėl to, kad jis tik dvidešimčia metų jaunesnis už senąjį Konradą. Pastaraisiais metais Vakarų Vokietijai vis labiau nesiseka dėl savo agresyvios politikos, ji atsiduria izoliacijoj. Visų pirma imama kaltinti kanclerį.

Vakarų Vokietijos publicistas S. Hafneris neseniai rašė net apie "dvejų metų Erhardo katastrofą." Tiesa, svarbiausios valdančiosios partijos — KDS — veikėjai nekritikuoja nerealistiškos Bonos politikos, jie tik galvoja, kad jaunesniam, energingesniam kanclerіui geriau sektųsi.

Tiesiausias kelias į VFR kancleierio kėdę—užimti KDS pirmininko postą, kurio pagaliau atsisakė Adenaueris.

Paskutiniu metu rimčiausias kandidatas buvo R. Barcelis, 42 metų KDS parlamentinės frakcijos pirmininkas. Bet ne veltui Erhardas ilgą laiką dirbo greta Adenauerio. Kadaise suktasis Konradas, pirmąkart renkant Vakarų Vokietijos kanclerį, balsavo už save ir laimėjo... vieno balso skirtumu.

Panašią iniciatyvą dabar parodė Erhardas: jis pats, o ne partiniai draugai, iškėlė savo kandidatūrą į KDS pirmininko postą. Prieš porą dienų įvykęs KDS vadovybės posėdis po ilgų debatų vis tik pasisakė už Erhardą. Žodžiu, adenaueriška iniciatyva pravertė.

Tačiau adenaueriška užsienio politika neatneš laurų Konradui, neatneš ir Erhardui.

NAUJASIS PENKMETIS TARYBŲ SĄJUNGOJE

TSKP CK plenumas š. m. vasario 19 d. paskelbė penkerių metų planą, kuris baigsis 1970 metais, TSRS liaudies ūkiui vystyti. Apie tai "Laisvėje" buvo rašyta ir rašysime ateityje. Svarbu priminti, kas paskelbtame projekte taikoma Lietuvai. Prašome susipažinti:

Numatyti vystyti prietaisų gamybos, elektrotechnikos, radiotechnikos, elektroninę, staklių gamybos, taip pat chemijos, maisto, žuvies ir lengvąją pramonę.

Padidinti pramonės produkcijos gamybos apimtį maždaug 1.7 karto, elektros energijos gamybą 1.7 karto, elektros variklių gamybą 4 kartus, prietaisų ir automatizavimo priemonių — daugiau kaip 2 kartus, nenugriebto pieno produkcijos 1.7—1.8 karto, sūrio 2—2.1 karto. Organizuoti masinę televizorių ir buitinių šaldytuvų gamybą.

Užbaigti statyti VRES, Kėdainių chemijos kombinatą, kuro aparatūros gamyklą Vilniuje, televizorių gamyklą Šiauliuose, buitinių šaldytuvų gamyklą, taip pat medvilnės kombinatą ir trikotažo fabriką. Pastatyti pirmąją Klaipėdos laivų remonto įmonės eilę žvejybos laivynui remontuoti, putliųjų verpalų fabriką, dirbtinės minkštosios odos gamyklą ir cukraus fabriką.

Užtikrinti pieninės gyvulininkystės, bekoninės kiaulininkystės, paukštininkystės vystymą, didinti linų pluošto, bulvių gamybą. Nusausinti 670 tūkstančių hektarų pernelyg drėgnų žemių.

KODĖL PAUKŠČIAI KELIAUJA?

Rudenį daugybė paukščių keliauja į pietus — šiltesnius kraštus, o pavasarį grįšta atgal. Kai kurie atlieka kelionę net apie 2,000 mylių.

Kodėl paukščiai keliauja? Mokslininkai nepilnai dar tuo klausimu susitaria, bet dauguma mano, kad paukščius priverčia keliauti jų maisto prapuolimas. Paimkime kad ir liepsnelę—raudongurklę ("rubin"), kaip tik svarbiausias jų maistas — sliekai sulenda giliau į žemę, taip tie paukščiai ir traukia į pietus.

DIDELI VĖŽLIAI

Galapagos salose veisiasi dideli vėžliai želvės - čerepokai, kurie išgyvena iki 200 metų.

Palanga. Klaipėdos prekybos uosto darbininkai poilsiauja savo pensione.

Florida iš antro galo

"Laisvės" Nr. 9 tilpęs Dr. A. Petrikos straipsnis "Apie saulėtąją Floridą" mūsų tarpe sukėlė įvairių komentarų. Jame pasakyta daug tiesos ir daug prasakyta—apsilenkta su tiesa.

Straipsnio nedateklius tame, kad Dr. Petrika rašo veik išimtinai apie neigiamąją Floridos pusę ir socialiniai, politiniai ją sulieja su visa JAV pietine sritimi. O Florida, kaip ta lazda, kultūriniai ir klimatiniai turi du galus — gerą ir blogą. Joje galima rasti dvi Floridas.

Antra, kas "erzina" mūsų tautiečius, tai netiksli paties autoriaus sugalvota formulė, būk mes spaudoje rašome sekamai: "Atvažiuokite į saulėtąją Floridą. Kam jums 'nortuose' šaltį kęsti, sniegą kasti, sunkius batus ir kailinius nešioti? Pas mus galėsite iki valios kasdien maudytis, žuvauti." Ir autorius suranda, kad toki kvietimai yra tik "kartojama visa tai, ką randame **reklaminiuose** plakatuose ar brošiurose."

Mūsų tautiečių kvietimus: "atvažiuokite pas mus" — negalima lyginti su "reklaminiais plakatais." Sakysime, teisingai Petrika pastebi, kad ir Floridos dykose vietose, į kurias komerciniai plakatai kviečia naujus gyventojus, yra "bilijonai uodų, musių, tarakonų, skorpionų, gyvačių ir kitokių parazitų." Į Floridą "civilizacija" atėjo vėliau, nei į "nortų" valstijas. Tad nenuostabu, kad šioje valstijoje dar yra nuo parazitų neapvalytų vietų. Visoki spekuliantai, naudodamiesi palankiu klimatu, bando tas vietas kultivizuoti, apgyvendinti.

Bet tai nieko bendro neturi su ta Floridos dalimi, kuri yra "pas mus." Pietiniame Floridos gale, pradedant St. Petersburgu, baigiant Miamiu, kur mūsų tautiečiai lietuviai susispietę, — socialiniai ir geografiniai padaryta didelė pažanga. Jei mūsų tautiečiai ir kviečia savo bičiulius "pas mus," tai jau į tikrai civilizuotą Floridą, o ne į pelkes, kur tie parazitai gyvena.

Šių dienų civilizacija sparčiai keičia pasaulį ideologiniai ir geografiniai. Florida dar sparčiau kinta. Ką mes radome ir matėme čia atvykę prieš dešimtį metų, to dabar jau negalima atpažinti. Vietose, kur laukiniai gyvūnai bėginėjo, dabar iškilę pastatai, gyvena žmonės, įsteigtos parduotuvės. Kinta ir socialinė kasdienybė, keičiasi žemėlaipis.

Ir tas "Everglades" buvo tik bala — dabar jau parkas. Sausėja ir kitos vietos. Tiesiami vieškeliai, statomi tiltai, kyla dangoraižiniai pastatai. Plečiasi komunikacija, auga industrija, atsidaro nauji "shopping" centrai. Taip pat veikia profesinės sąjungos (unijos). Bet nesakome, kad jau gyvename žmoniškame "rojuje." Daug ką reikia taisyti ir gerinti.

Palankaus klimato dėka, pietinės Floridos gyventojų skaičius sparčiau didėja, nei kitose valstijose. Nauji gyventojai atsineša ir savąją kultūrą. Todėl Floridą jau negalima lyginti su kitomis JAV pietinėmis valstijomis. Prieš dešimtį metų Miamio autobusuose, išvietėse ir kitur buvo užrašai: "for whites" ir "for colored" — šiandien tokių užrašų nėra. Į teatrus, valgyklas, krautuves eina mišri publika. Segregacija baigia išnykti. O irgi todėl, kad į pietinę Floridą atvksta daugiau "civilizuotų" žmonių. Su jais ateina pažangesnė kultūra, menas. Ne tik sportas, bet ir opera, baletas—miamiečiams jau ne naujiena.

Vystosi ir auga judėjimas prieš karą Vietname, už taiką pasaulyje. Apie kuklukslano siautėjimą Miamyje mažai girdime. Pietinėje Floridoje gerai veikia dvi LLD kuopos, taip pat dvi meninės organizacijos — chorai. Tai irgi geras lazdos galas.

Kaip matome, lyginti visą Floridą su jos dar likusiomis pelkėmis nėra tikslu.

Kalbant sveikatingumo pažiūriu, na, sakytume, čia gydytojų problema. Bet ar ne patys gydytojai daugeliui mūsų tautiečių patarė vykti Floridon? Jie siunčia ir sergančius, kad Floridoje pasveiktų ar būtų sveikesni. Daug atvykėlių džiaugiasi Floridos klimatu ir gyvenimu, bet žmonės miršta ir čia.

Ne visą tiesą pasako ir statistika apie Floridos sergančius. Čia atvyksta senyvo amžiaus žmonės, pensininkai, jau su ligomis, iš "nortų." Floridoje ir jie patenka į sergančiųjų statistiką.

Gali suklaidinti ir mokslinės knygos, rašytos apie Floridą. Kaip jau minėjome, Florida sparsčiais tempais kultūrėja, vejasi šiaurines valstijas. Knyga, parašyta prieš dešimtį metų, gali neatitikti šiandieninei Floridos tikrovei. Knygoje galima "rasti" Floridos pelkes, skorpionus, ir gyvates, o šiandien tose vietose autorius gal rastų namus ir žmones juose begyvenančius. Ir tai negalima papamiršti, kad kiekvienos knygos autorius turi savąją tendenciją ir idėją.

Tiesa, JAV šiaurėje pažangaus lietuvių judėjimo "senoji gvardija" retėja. Mūsų sūnūs ir dukros dingo amerikinio gyvenimo jūroje. Jaunimui nėra platesnės dirvos emigrantų judėjime. Pasiliko tik keletas. Tokia gyvenimo tikrovė. Senuoliai, kurie vyksta baigti gyvenimą šiltesniame klimate, dar daugiau sumažina pažangią saviveiklą šiaurėje.

Bet jei mūsų bičiuliai ims Dr. Petrikos patarimą, nesiduos spekuliantų plakatams apgaudinėti, atvyks į tą dalį Floridos, kur jau įsisteigę pažangios organizacijos, — jie nebus dingę pažangiam judėjimui. Šiltesniame klimate jie gali būti dar vertingesni. LLD kuopų parengimuose Floridoje sutinkame ir tokių draugų, kurie ratukais stumdamiesi, kriukučiais pasiremdami atvyksta į sueigas. Šiaurėje, kai ateina šaltis, sniegas, ledas — toki draugai sėdi namie.

Kaip matote, jūs, šiauriečiai, kaip lazda turi du galus, taip ir Florida—gera ir bloga. Mūsų "patriotizmas" turi ir gerų tikslų.

Patriotas

Literatūros Universitetas

Lietuvių kalbos ir literatūros instituto pastangomis prie Vilniaus Respublikinės bibliotekos jau keleri metai veikia vakarinis literatūros mokslų universitetas. Kiekvieną antrą penktadienį vakare čia susirenka nemažas literatūros mėgėjų būrys, kurie ateina pasiklausyti paskaitų ir įdomių pokalbių apie tarybinę ir užsienio literatūrą. Salėje galima pamatyti įvairių profesijų žmones — knygų parduotuvių pardavėjus, bibliotekų darbuotojus, gydytojus, mokslo darbuotojus — žodžiu, įvairių profesijų knygos bičiulius.

Pavyzdžiui, šiais mokslo metais buvo perskaitytos knygos mėgėjams tokios įdomios paskaitos, kaip "Nauji duomenys apie Strazdelį," "Lietuviškas romanas," "Užsienio dramaturgija," "Jaunųjų poetų kūryba," "Kas tai yra intelektualumas literatūroje" ir kt. Lektoriai stengiasi labai įdomiai paruošti savo paskaitas, patiekti naujų duomenų.

Paprastai po paskaitų klausytojai domisi klausimais apie literatūrą. Išsivysto ir diskusijos. Be to, paskaitos pajvairinamos filmais (pavyzdžiui "M. K. Čiurlionis," "Tretjekovo galerija," suruošiami ta pačia proga literatūros vakarai ir kt.). Literatūros universiteto veikloje dalyvauja žymūs respublikos literatūros mokslininkai — mokslų kandidatai Lankutis, Galinis, Kubilius, Vanagas, Judelevičius ir kt.

Vakarinis literatūros universitetas turi visuomenėje didelį pasisekimą, nes padeda žmonėms nusekliau ir geriau pažinti literatūrą, suprasti šiuolaikinę poeziją ir prozą.

Paskaitos ir užsiėmimai praturtina klausytojus vertingomis žiniomis, praplečia jų akiratį. Lankantieji universitetą turi galimybes susipažinti su kvalifikuota ir gilia naujausių mūsų kūrinių kritika ir įvertinimais.

J. Skliutauskas

LIETUVOJE GAMINA SPALVOTĄ STIKLĄ

Kaune "Aleksoto" fabriko rekonstrukcijos planu numatyta pirmą kartą respublikoje gaminti statyboms spalvotą stiklą.. O štai Panevėžyje statoma stiklo blokų gamykla, kuri per metus pateiks stiklo blokų dešimt kartų daugiau, negu jo šiuo metu sunaudoja respublikos statybos.

Rojus Mizara

Kūrybinio jaunimo stovykloje

Bičiulis A. Laurinčiukas pakartodamas mums sakė:

—Darysite tą ar kitą, tik jau nepamirškite apsilankyti Kūrybinio jaunimo stovykloje Rumšiškėse. Nesigailėsite!..

Ir mes vieną vakarą imam ir nuvažiuojam.

Bet pirmiau apie Rumšiškes: Ten, kur kadaise stovėjo Rumšiškių miestelis, šiandien Kauno jūra. Gyventojai buvo iškeldinti. Net ir sena katalikų bažnyčia su varpine buvo iškelta į aukštumas.

Tarybinė santvarka ir čia atliko milžinišką darbą: pastatė Kauno elektrinę, sukūrė plačią ir ilgą jūrą, kad žmonės galėtų ir pasimaudyti, ir laiveliais paplaukioti, ir grožėtis, ir pasididžiuoti, ne tik svarbesniems poreikiams naudotis Nemunu atbėgančiu iš tolimų vietų ir čia suvaldytu vandeniu.

Rugpiūčio mėnesį Rumšiškėse, palei pačią jūrą, giraitėje, buvo išsidėstęs savitas medinių palapinių kaimeliukas. Dešimt dienų čia stovyklavo kūrybinis, rinktinis, talentingasis Lietuvos jaunimas, žinoma, toli gražu ne visas. Tikrai nežinau, kiek čia jo buvo—tarp 60 ir 100 žmonių.

Suvažiavo jie čia dešimt dienų pagyventi, susipažinti, padiskusuoti, kitų paklausyti, ir, žinoma, pailsėti. Nes kiekvienas čia buvęs pelnosi duoną savo darbu, talentu.

Mus sutinka stovyklos viršininkas, poetas A. Drilinga (nelabai seniai lankęsis JAV), solistas Virgilijus Noreika su žmona pianiste Žaneta, dailininkai B. Zalensas, A. Krištopaitis, aktoriai T. Vaisieta, H. Kurauskas, rašytojai V. Rimkevičius, G. Kanovičius, A. Bernotas, V. Petkevičius, A. Morkus (buvęs amerikietis), poetas V. Reimeris ir kt.

Jie mus čia vedžioja, rodo, aiškina. O aš stebiu viena, kitą, trečią ir vis nebepažįstu. Iš viso gal su kokiu tuzinu šitų jaunų talentų esu anksčiau susipažinęs. Gerai pažinojau, pav., Virgilijų Noreiką — dar iš 1959 metų, B. Zalensą.

Virgilijus neseniai sugrįžo iš La Skalos, iš Milano, kur jis dainavo ir lietuvių liaudies dainas. Žadėjo ir vėl vykti ten pusmečiui ar ilgesniam laikui dainuoti.

—Spėju, jūs gerai pažįstate Konstanciją Menkeliūnaitę,—nei tai klausdamas, neigi teigdamas kalba Virgilijus.

—Labai gerai!

—Ar žinote, kad ji buvo sužeista automobilio avarijoje?

—Pirmą kartą girdime.

—Taip. O ji—puiki moteriškė! Sutikau su ja ne kartą. Sveiksta.

Žiūriu į šį jauną, puikaus tenoro savininką ir stebiuosi: rodos, dar aukštesnio ūgio negu buvo prieš šešerius metus, truputį petingesnis, Virgilijus Noreika jau ne tik Tarybų Sąjungoje gerai žinomas, žinomas kai kur ir užsienyje.

—Kada mes jus, draugas Virgilijau, girdėsime dainuojant Amerikoje?—klausiu.

Jis nusišypso ir mostelia ranka. O aš vis esu įsitikinęs, kad girdėsime, — ne tik plokštelėse.

Jūroje stovi laivas, o jame valgykla, kurioje valgo ir apsitarnauja patys stovyklautojai, pasimainydami.

Visas dešimties dienų čia buvimas yra griežtoje disciplinoje: nė lašo alkoholio, nieko nekultūringo, nieko, kas kaip nors pažeistų stovyklautojų vardą.

Yra čia pastatyta lyg salė, be sienų, apsisaugoti nuo lietaus, mitingams laikyti. Einame į mitingą. Aš klausiu:

—Pasakykite man, ar čia visi stovyklautojai mokyti?

—Nežinome, kiek jie mokyti, bet visi baigę aukštuosius mokslus, — gaunu atsakymą..

—Ar yra tarp šitų jaunų žmonių nors vienas dzūkas?

—Jis eina greta jūsų.

Dirsteliu. Aktorius Tomas Vaisieta.

—Iš kur jūs?

—Iš Perlojos, — atsako skambiu baritono balsu jaunas vyras.

Lyg nustebau.

—Kadaise,—pasakojau šeimininkams, — kai gyvenau Lietuvoje, mums merkiniškiams, Perloja garsi buvo tik tuo, kad iš ten "per atpuskus" atvykdavo organizuoti bernai ir merkiniškius gerai apkuldavo.

Pirmininkas poetas A. Drilinga pristato mus tris pakalbėti: L. Kapočių, Ievą ir mane.

Po to surprizas: kviečiamas aktorius A. Vaisieta atlikti menini numerį. Jis skaito V. Krėvės-Mickevičiaus "Milžinkapį"! Ir kaip skaito!..

Aplink besienę salę susiburia daugiau jaunų žmonių — Rumšiškės vidurinės mokyklos mokinių pasiklausyti programos.

Stovyklautojų tarpe buvo ir baleto solistai H. Kunavičius ir T. Sventickaitė, kompozitoriai V. Laurušas, P. Tamuliūnas.

Dailininkas A. Šiekštelė iteikia mums dovaną—stovykloje sukurtą piešinį. (Ir kažkas pažada mums pristatyti į viešbutį Vilniuje, deja, mes jo negavome.)

Taip dešimt vakarų stovyklautojai praleidžia tokiu būdu, kaip dabar, mums esant. Ir dienomis ir vakarais vyksta paskaitos, pokalbiai, koncertai. Man sakė, jog čia kalbėjo V. Morkūnas, ir A. Laurinčiukas, ir J. Baltušis, ir H. Zimanas, ir J. Paleckis, ir J. Požėla, ir A. Barkauskas, ir A. Česnavičius.

Prieš atsisveikinant šiuos mielus būsimuosius Lietuvos kultūrinio fronto vadovus, kažkas išvidinio mane knietė: "paprašyk, kad Virgilijus Noreika padainuotų, paprašyk..." Bet neklausiau "pasąmonės balso", ir gana — nedrįsau.

Ar reikia sakyti, kad tokie stovyklavimai vaidina didžiulį vaidmenį šiuo tarpu, o ateičiai turės dar didesnės reikšmės? Asmeninės pažintys, "kūrybiniai mainai" (praplečia akiregį, sutvirtina tavo įsitikinimą, kad stovi teisingoje pozicijoje, kad gerai dirbi, tik vis gilink žinojimą, mokykis.

Man rūpėjo, kas už visa tai atsakingas? Kas daro atranką? Kas aprūpina visais poreikiais stovyklaujančius?

Buvo atsakyta: Lietuvos Komjaunimo organizacija, padedant Rašytojų, Dailininkų, Kompozitorių, Žurnalistų sąjungoms ir teatrams. Kitais žodžiais: visas kultūrinis frontas įsitraukia į šį svarbų darbą.

Pirmoji Kūrybinio jaunimo stovykla buvo 1963 metais Palūšėje, prie Ignalinos, antroji 1964 metais — Nidoje, ši, trečioji — Rumšiškėse, palei Kauno jūrą.

A. Drilinga konkretiškiau nušvietė tokių stovyklų vaidmenį:

—Dešimčiai dienų parinktoje kokioje nors gražioje Lietuvos vietoje susirenka į palapinių miestelį jauni rašytojai, dailininkai, kompozitoriai, artistai, žurnalistai. Stovyklautojai ne tik ilsisi, bet ir aptaria pačias svarbiausias literatūros ir meno problemas, pasidalija mintimis apie naujausius kūrinius, diskutuoja tarpusavy. Visa tai padeda geriau susipažinti, suartėti ir susidraugauti meno žmonėms, dirbantiems visai skirtinguose meno žanruose.

Stovyklų rezultatai — ne tik gera, linksma nuotaika, bet ir nauji kūriniai, gimę per tas 10 stovyklavimo dienų. Kaip taisyklė, dailininkai iš stovyklos namo parsiveža naujų etiudų, poetai — naujų eilių, artistai išmoksta skaityti naujus kūrinius, kompozitoriai kartu su poetais sukuria naujas dainas. Ne viena stovykloje sukurta V. Laurušo, R. Žigaičio, L. Povilaičio, V. Barkausko ir kitų jaunosios kartos kompozitorių daina šiandieną plačiai skamba po visą Lietuvą...

Mikalojaus Konstantino Čiurlionio vardas suteiktas Vilniaus valstybinei vidurinei meno mokyklai-internatui. Nuotraukoje matome mokyklos auklėtinius koncerte, skirtame M. K. Čiurlionio atminimui.

Gintarinės Lietuvos padangėje

Šiaulių rajonas. "Raudonosios vėliavos" kolūkio mūrinėje gyvenvietėje į dangų stiebiasi statybos kranas. Jis padeda darbininkams, statantiems kolūkio kultūros rūmus su 400 vietų sale ir restoraną-valgyklą su pramoninių prekių parduotuve. Tai didelės kolūkio statybos, po kolūkio ligoninės, vidurinės mokyklos.

Panašius kultūros rūmus pradeda statyti "Už taiką," "Komunizmo ryto" ir kiti kolūkiai.

"Naujo gyvenimo," "Tarybų Lietuvos" kolūkiai jau turi pasistatę ištaigingus kultūros namus.

Kėdainiai. Buržuaziniais metais būdavo platinami įvairūs paveikslėliai už pinigus bažnyčių statybai, ginklų pirkimui ir t. t. Tada niekam nerūpėjo žmonių sveikata. Dabar — viskas žmogui, jo sveikatai, gerovei. Štai neseniai valstybinė komisija priėmė naujus 300 vietų ligoninės ir poliklinikos rūmus. Tai modernus pastatas tiek išorės forma, tiek įrengimais, interjeru ir tt. t.

Šiauliai. "Aušros" muziejus J. Janonio memorialiniame skyriuje atidaryta ekspozicija, ryšium su revoliucinio dainiaus 70 gimimo metinėmis. Demonstruojama beveik 200 eksponatų — nuotraukos, laiškai, dokumentai ir kt.

Jubiliejaus dienomis Juliaus Janonio metinėms paminėti vakarai įvyks Maskvoje, Vilniuje, Biržuose, Šiauliuose, Voroneže, kur poetas mokėsi, ir Leningrade, kur jis palaidotas.

Vilnius. Neseniai su dideliu įdomumu visa Tarybų šalis per centrinę televiziją stebėjo laidą "Gyvenimas scenai," skirta žymaus lietuvių menininko, TSRS liaudies artisto Kipro Petrausko veiklai ir kūrybiniam keliui nušivesti.

Tai nebe pirma tokia laida. Per Visasąjunginę televiziją buvo transliuotos didelės laidos apie muziką, kompozitorių ir dailininką K. M. Čiurlionį, skulptorių J. Mikėną ir kt.

Vilnius. Lietuvos TSR Kultūros ministerija paskelbė viešą konkursą V. Lenino paminklo Kaune, J. Janonio aikštėje, projekto eskizui sukurti. Jis bus pastatytas, ryšium su V. Lenino 100-omis gimimo metinėmis ir Tarybų Valstybės įkūrimo 50-čiu.

A. M.

Lietuvoje viešėjo įžymus prancūzų rašytojas Paul Sartre ir prancūzų rašytoja Simona de Beauvoir. Vilniuje, Rašytojų Sąjungos rūmuose, svečiai iš Prancūzijos susitiko su Lietuvos rašytojais.

ROTTERDAMO IR KOLOGNĖS SUBVĖS

Rotterdamas.. — Čionai kasami tuneliai požeminiams traukiniams (subvėms). Bet kadangi miestas yra prie jūros, žemoje vietoje, tai daug keblumo sudaro vanduo.

Kolognėje, Vakarų Vokietijoje, taipgi kasami tuneliai požeminiams traukiniams. Vienas iš jų kasamas labai arti didžiosios katedros.

Geros žinios iš Šiaulių padangės

Pavenčiai. Septinti metai, kaip Pavenčių cukraus kombinato kolektyvas palaiko prekybinius ryšius su revoliucine Kuba. Iš jos gamykla gavo beveik 400,000 tonų cukrašvendrių pusfabrikačio, iš kurio pagamino tūkstančius tonų cukraus.

Neseniai vėl gavo siuntą iš Laisvės salos.

Lietuviškas cukrus plačiai žinomas užsienyje. Jį perka Gana, Nigerija ir kitos šalys. Neseniai šio kombinato produkcija iškeliavo į Vietnamo Demokratinę Respubliką, kur atstovaus ne tik respubliką, bet visą šalį TSRS parodoje.

Šiauliai. Į 35 pasaulio šalis dabar keliauja "Vairo" dviračių-variklių įmonėje pagaminti dviratukai. Jie gerai žinomi Kanados, Ispanijos, Afganistano bei kitų respublikų vaikams.

Dabar kas 2 minutės nuo konvejerio nuimami 3 dviratukai.

Įmonės dviračių gamintojai sparčiai ruošiasi Leipcigo mugei. Pirmoji siunta į Vokietijos Demokratinę Respubliką jau iškeliavo.

Bubiai. Nors lauke spigina šaltis, bet Bubiu žuvininkystės ūkio šiltnamiuose pavasaris. Čia žaliuoja svogūnai, salotos, burokėliai ir kt. Šiauliečiams jau parduota apie 3 tonos šviežių daržovių.

Šiauliai. Gera žinia atėjo iš Maskvos i "Elnio" kombinata. Išradimų komitetas prie TSRS Ministrų Tarbos imonės vyr. inžinieriui V. Jurkšaičiui, vyr. konstruktoriui P. Motiekaičiui ir kt. racionalizatoriams suteikė išradėjų vardus. Jie sukonstravo naują kietų odų kalkinimo agregatą, kuris darbą paspartina du kartus.

Šiaulių rajonas. Čia naujų Tarybų rūmų salėje įvyko steigiamasis LTSR Paminklų apsaugos ir kraštotyros draugijos steigiamasis susirinkimas. Daugiau kaip 370 draugijos narių dalyvavo ir kalbas pasakė draugijos pirmininko pavaduotojas P. Stravinskas, organizacinės komisijos narys A. Martinionis ir kiti.

Šiauliai. Gražiai praėjo Šiaulių miesto ir rajono darbo žmonių organizuota Žiemos šventė. Ivyko arklių lenktynės ant Talšos ežero, Rubiuose — slidinėjimo varžybos, dalyviai, visuomenė žiūrėjo koncertus, vaišinosi tradiciniais blynais.

A. Poškus

Lėktuvnešiai

Lėktuvnešiai yra užpuolimo karo laivai. Daugiausiai jų turi Jungtinės Valstijos, keletą turi Anglija. Tarybų Sąjunga jų nestato.

Lėktuvnešis, tai baisus laivas, su plokščiu deniu, nuo kurio gali pakilti ir ant kurio gali nusileisti didžiausi bombonešiai. Lėktuvų jis vežasi apie šimtą, kurie yra po viršutiniu dėniu. Į viršų juos iškelia keltuvai.

Giliau yra lakūnų ir jūrininkų patalpos, dar giliau maisto sandėliai, o dar giliau didžiausi sandėliai bombų ir kitokios amunicijos, o anačioje daugybė gazolino. Visa tą į viršų pristato elektros jėga keltuvais. Didelis lėktuvnešis, kaip JAV "Enterprise", turi tiek elektros jėgos, kiek jos užtektų 100,000 gyventojų miestui.

Tikrumoje jis ir panašus į miestą, nes jame yra virš 4,000 žmonių.

ST. PETERSBURG. FLA.

Ir pas mus Lietuvos liaudies priešai buvo surengę prakalbas "Lietuvos atvadavimui" nuo lietuvių ir atidavimui jos ponams valdyti.

Vyriausias kalbėtojas buvo koks ten teisėjas iš Chicagos. Jis besigerindamas klausovams gyrė lietuvius, o visaip keikė rusus. Sakė, kad bolševikai ne tik Žemėje žmonėms neduoda ramumo, bet ir Mėnulyje dievui jau neduoda ramumo.

—:—

Amerikos Lietuvių klubo prezidentu yra Karnius, dipukas, save besistatąs labai mokytu, viską žinančiu. Jis valdo klubą, kaip nori, o tie, kurie sudėjo pinigus, pastatė klubą, jam leidžia tai daryti.

Nežinau, kaip jis pasigavo Juozą Bakši į klubo sekretorius. Bakšys paprašė, kad prezidentas duotų jam klubo konstituciją (įstatymus), kad žinotų klubo tvarką. Pasirodė, kad tie įstatymai pagaminti be datos, be komisijos parašų. Tada klubo susirinkime J. Bakšys pareiškė, kad tai nėra įstatymai, kad kas nors paruošė neva juos, kurie visai neatitinka Jungtinių Valstijų organizacijoms. Bet nariai tą reikalą taip ir paliko.

Mūsų mieste yra daug semiršta. J. Bakšys paklausė nyvų lietuvių, tai nemažai sė, kiek klubas imtų, jeigu į jį būtų pakviesti palydovai nuo kapinių, kada miršta Lietuvių Literatūros Draugijos narys.

Klubo prezidentas ėmė tvirtinti, būk LLD yra "subversyvė" organizacija ir jai nėra vietos klube. Žinoma, tai didelė netiesa. LLD yra čarteriuota lietuvių kultūros ir apšvietos organizacija, tą J. Bakšys sakė, nes jis prie tos organizacijos priklauso per 50 metų. J. Bakšys protestuodamas prieš tokią klubo prezidento sauvalią padavė rezignaciją iš klubo sekretoriaus vietos. Buvo narių, kurie prašė, kad Bakšys rezignaciją atsiimtų, bet jis griežtai atsisakė, nes nesutinka dirbti, kur viešpatauja dipukas nesiskaitydamas su nariais. Reiškia, klubiečiai neteko sekretoriaus, kuris apsčiai naujų narių į klubą įrašė.

Kalvis

SMAUGLYS 30 PĖDŲ ILGIO

Iš gyvačių veislės yra didžiausios Anakondos — smaugliai, kurie veisiasi Pietų Amerikoje. Jų yra iki 30 pėdų ilgio. Anakondos savo auką sutreškia, — apsisukusios pasmaugia.

Pr. Juozapavičius

Devynios dienos žaviajame Kijeve

(Pabaiga)

Apie vienuolyną

XII amžiuje Berestovo kaimo pietinėje dalyje, miške buvo pastatytas nedidelis vienuolynas, vėliau išaugęs į stambią aukštutinės ir žemutinės Pečerps gyvenvietę, iki XVIII amžiaus buvusią Kijevo kariniu-administraciniu, religiniu, o taip pat ir amatų bei prekybos centru. Dabar vienuolynas užima 22 hektarų plotą, bet jam senovėje priklausė apie 200 kaimų, 11 miestelių su 56 tūkstančiais baudžiauninkų.

Pečeros vienuolynas nuo senų laikų garsus savo spaustuve ir spausdiniais bei metraščiais. Jame XII amžiuje gyveno vienas iš labiausiai išsilavinusių senovės rusų metraštininkų—vienuolis Nestoras, kuris pasinaudojęs pirmtakų istoriniais raštais sukūrė įžymų veikalą: "Pasakojimą apie senuosius laikus." Iš to meto vienuolyne yra išsilikę keletas senų knygų ir metraščių.

Žemutinėje Pečeros vienuolyno dalyje yra niūrūs požemiai, kuriuose savo laiku be ryšio su išoriniu pasauliu gyveno vienuoliai-kankiniai. Jų gyventas ir laidojimo vietas jungia siauri urvai, apžiūrimi žvakės pagalba. Tai savotiška vienuolių savižudybės vieta. Ją pasirinkdavo įvairaus luomo ir išsilavinimo žmonės - vienuoliai. Vieno požeminio urvo nišoje palaidotas ir metraštininkas Nestoras.

Už šio vienuolyno sienų palaidota eilė algirdaičių, 1708 m. Mazepos nužudyti karvedžiai: V. Kočubėjus ir I. Iskra, o šalia jų—1911 m. Kijevo teatre nušautas caro ministeris Stolypinas, gerai pažįstamas ir lietuviams, prie Kėdainių turėjęs dvarą. Įdomu ir tai, kad po mirties Stolypiną pravoslavų bažnyčia stengėsi padaryti palaimintuoju, bet liaudis tai padaryti sutrukdė.

Dabar Kijevo - Pečeros vienuolynas-muziejus vadinamas "Kijevo - Pečeros lauromis." Jis yra savotiškai įdomus, kaip toloma religinė atgyvena. Pečeros vienuolynas lankomas kaip Kijevo Rusios istorinis architektūrinis paminklas, su daugybe XI - XIII amžiaus puošnių cerkvių ir rūmų. Vien tik mūsų lankymosi dieną šią vietą aplankė 3,116 žmonių. Žinoma, čia buvo tiek palikta ir rublių.

Mieste yra labai daug istorinių, revoliucinių, architektūrinių paminklų ir vietų, bet visų jų čia aprašyti neįmanoma.

Istoriniame muziejuje

Norėdami daugiau pažinti Kijevą, o tuo pačiu ir Ukrainą, jos praeitį, lankėmės istoriniame muziejuje, kurio atskirų skyrių ekspozicijoje rodoma vertinga reta archeologinė medžiaga, Plačiai parodomas tarybinis, o taip pat ir Tėvynės karo laikotarpis. Ekspozicijoje gausu medžiagos, nušviečiančios ukrainiečių tautos ryšius ir santykius su kaimyninėmis tautomis: Krymo totoriais, lenkais, rusais, o taip pat ir feodaline Lietuvos valstybe.

Muziejaus ketvirto aukšto salėse eksponuojama medžiaga-dovanos ukrainiečių tautai. Čia tarp kitų gausių dovanų mes susipažinome ir su lietuvių tautos dovana—"Didžiuoju gintaru," padovanotu ryšium su Tarybų Ukrainos 40-osiomis metinėmis. Kitoje salėje matėme gražią, tautiniais ornamentais išpuoštą dėžutę su lietuviškomis juostomis, dovanotą Ukrainos susijungimo su Rusija 300-jų metinių proga.

Liaudies ūkio parodoje

Be aplankytų istorijos, dailės, architektūrinių, memorialinių ir kitų profilių muziejų, pabuvojome ir Respublikinėje Ukrainos liaudies ūkio laimėjimų parodoje, kuri po maskviškės ūžima antrą vietą Tarybų Sąjungoje. Paroda įsikūrusi priemiestyje — Golsejevskio miške, apimanti 300 hektarų plotą.

Į aprodą veda plati alėja, besibaigianti aikšte, išpuošta dekoratyviniais medžiais, fontanais, skulptūromis ir gėlėmis. Abipus alėjos ir aikštėje išsidėstę paviljonai. Visa tai sudaro didingą parodos vaizdą. Atskiruose paviljonuose rodoma respublikos mašinų, staklių ir aparatų gamyba, metalurgijos pramonė, statybinės medžiagos, anglies ir dujų pramonės išvystymas. Daug vietos parodoje skiriama lengvajai, maisto pramonei ir gyvulininkystės išvystymui, o taip pat mokslo ir kultūros suklestėjimui parodyti.

Parodos rajone kursuoja panoraminės mašinos, kurių pagalba galima greičiau susipažinti su visa paroda ir susidaryti šiokį tokį vaizdą apie parodą ir Ukrainos liaudies ūkio laimėjimus.

Kaip mokslo centras

Kijevas stambus Ukrainos mokslo centras. Jame dirba 15 projektavimo institutų bei filialų, kurie projektuoja elektrines, gamyklas, įvairios paskirties pastatus ir gyvenamuosius namus ne tik savo respublikai, bet ir broliškoms respublikoms. Čia veikia Ukrainos TSRS Mokslų akademija su daugybe tiriamųjų institutų, Ukrainos TSR Architektūros akademija, daugelis aukštųjų, specialiųjų bei vidurinių bendro lavinimosi mokyklų.

Domėdamiesi ukrainiečių kultūriniu gyvenimu, lankėmės eilėje mokslo ir kultūros įstaigų, pabuvojome Planitariume, panoraminia me ir steriokino teatruose, T. Ševčenkos vardo operos ir baleto teatre matėme ukrainiečių nacionalinę operą "Askoldova mogila" (Askoldo kapas). Aplankėme cirką, "Dinamo" ir stadionus. Ilsėjomės eilėje miesto parkų ir skverų.

Kur nors tik bebuvome, matėme švarą ir tvarką. Neteko niekur pastebėti vaikų ir paauglių chuliganiško elgesio, biauriai aprašinėtų sienų ir tvorų. Kijeve neteko matyti vėlai vakare besibastančių vaikų ir trukdančių miestiečiams ramų poilsį.

Visa tai mums leido susidaryti nuomonę, kad kijevičiai daugelyje daugelyje visuomeninio gyvenimo sričių, pasiekė aukštesnę kulytūrą. Todėl tiek pats miestas, tiek ir jo žmonės bendrai paliko gerą įspūdį.

Kijevas-Kaunas

IŠAUGO GAMYKLA

Kaunas. — Prieš keletą mėnesių "Atramos" gamykla šventė jubiliejų — dvidešimtpenkmetį. Iš nedidelės įmonės, kuri praeityje gamino smulkius namų apyvokos reikmenis, išaugo moderni gamykla. Neseniai pakeistas ir gamyklos pavadinimas. Nuo šiol ji vadinasi mechanizacijos priemonių gamykla.

Naują mokykla Lietuvoje

Gausus žmonių būrys susirinko prie Kauno rajono Linksmakalnio vidurinės mokyklos. Čia įvyko naujo mokyklos pastato perdavimas eksploatacijon. Į susirinkusius kreipėsi mokyklos direktorė E. Fedotova, LKP Kauno rajono komiteto sekretorius J. Tamašauskas, LTSR švietimo ministro pavaduotojas J. Kavaliauskas, mokyklos šefo — radijo gamyklos atstovė L. Mačiukaitė.

Statybininkų vardu mokinius ir mokytojus pasveikino darbų vykdytojas A. Grumadas ir įteikė direktorei naujos mokyklos raktą. Pionieriai įteikė svečiams ir statybininkams gėlių.

Naujame mokyklos pastate yra 10 klasių, du erdvūs vestibiuliai, mokytojų kambarys, prailgintos dienos grupės kambarys, namų ruošos klasė, kultmasinio darbo kambarys, biblioteka, fotolaboratorija, fizikos ir chemijos laboratorijos, biologijos kabinetas, dirbtuvės, valgykla, sporto ir aktų salės bei kt.

Albanų valstybė

Albanija yra mažiausia valstybė Balkanų pusiasaly. Ji užima 10,630 kvadratinių mylių plotą ir turi apie 2,000,000 gyventojų. Sostinė Tirana. Geležinkelių turi tik kelis desėtkus mylių.

Sena valstybė, bet per šimtus metų ją buvo pavergę turkai. 1912 m. ji atgavo nepriklausomybę. 1940 m. ją buvo pavergę Italijos fašistai. Nepriklausomybę vėl atgavo po Antrojo pasaulinio karo. Karo metu albanai partizanai kovojo prieš pavergėjus.

ALIGATORIAI

Gyvūnai krokadilų veislės, tik ne taip žiaurūs. Aligatoriai veisiasi Amerikoje ir Kinijoje.

MAFIJA

Sicilijoj, į tylų kaimelį,
Kur matai tiktai uolą pliką,
Mokytojas, žalias bernelis,
Žibintu čia būti atvyko.

Greit perspėjimą jis gavo kuklų,
Rašytą raidėm spausdintom —
Neniekint Šv. Mergelės stebuklų,
Vaikščiot pėdom pramintom.

Gavęs raštelį antrą,
Parodė miestelio žandarui;
Sviedęs žodį nekantrų,
Tas tik duris uždarė.

Jį rado ryte nudurtą
Per šventę, skirtą Marijai...
Žandaras tik galvą papurtė —
Žinojo visi — Mafija.

J. Subata

KAIP AŠ ŠYPSOJAUS

Ruduo parašė ant beržo lapo
Laišką.
Laikau jį rankoj — mažutį, trapų —
Ir viskas aišku.
Žinau: prie Ūlos riešutynai nunoko,
Kriaušės sodus nusvėrė,
Ir ant klojimo pašiaušto stogo
Lizduos gandrų nebėr jau.
Laukai pakvipo saldžiuoju dūmu —
Kasėjos bulves ten kepa.
Ir kas per stebuklas! Žiedų nėr margumo,
Bet viskas — rūsiai netgi — kvepia.
Atėmė vėjas laišką.
Nuskrido.
Einu sau užsisvajojus.
Žiūriu: jau skaito laiškelį kitos.
Šypsos,
Kaip aš šypsojaus.

Varėna **B. Vėlyvytė**

PAČIŪŽOS

Ledo plotas plynas it stiklas,
Parke tarp tuopų erdvu!
Gera skrieti platybėm čiuožyklos!
Čia taip gryna, taip miela, žavu!
Vos judesys menkas,
Laisvai pasilenkus,
Ir leki tarsi vėjas ledu,
Sliuogi it stiklu,—
Taip čia baisiai slidu!

Seniau daug kas stebėjo vitriną,
Kur pačiūžos žvilgėjo magiai;
Prigludę už tvorų metalinių,
Žiūrėjo, kaip čiuožia draugai,
Kaip lekia aplinkui,
Linksmi susirinkę;—
Jie lankė mokyklą linksmai,
Jų—turtingi tėvai,
Jie vilki šiltai...

Banguoja minia lyg po salą.
Visų šuoliai—grakštūs, giedri...
O mieste, vos kiek tik pašąla,
Slysta krinta seni ir jauni.
Pagalba greitoji
Paimt jų sustoja.
Pavojinga gatvė slidi,—
Maži ir didi
Susižeisti greiti!

Ir lėkdamas, sklęsdamas drąsiai,
Stebiesi lengvybe sava,
Lyg sparnus kas suteikė dvasiai,
Nebaisi suklupimo klaida:
Skrendi tarsi paukštis,
Smagu laisve džiaugtis!
Iš kur ši tikrumo galia?
Atvira mokykla?
Idėjų šviesa?

J. Subata

MIAMI, FLA.

Two orphans from Detroit stole the show at the concert given by the Lithuanian Literary Society on Feb. 16. They were Paul Gaben's daughters: Susan, age 4, and Deborah, age 2.

Miami Aido chorus, several soloists, including Susan's and Debbie's grandmother, Mae Gabrėnas, who has a beautiful soprano voice, sang at the concert, under tutoring of grandmother Mae and direction of concert master, John Velichka, Susan and Debbie sang in Lithuanian "Motule mano, shirdele mano, tai tau-tai tau" (English version of which is: "My mother darling, my sweetheart, had to be it so?")

The tune may not been correct to the last note; but the singers, like two little birds, poured their hearts and souls into the two young singers. Susan made a lady-like, dignified bow. Little Debbie, imitating her sister, attempted something like a bow and a courtesy, with her little legs almost in a squatting posture. But it was even more effective, since from her large blue eyes shone the questioning surprise, as if to say "what I have done now?"

The two young ladies lost their mother last year, on Nov. 4. She was killed in the vicinity of Mount Clemens, Mich., by an automobile speed enthusiast. Susan and Debbie have grand-parents Reeses in Mt. Clemens and also grand-parents Gabrenas in Miami.

The girls were not at the funeral of their mother. The family preferred the girls to remember mother the way they saw her last alive. Poor Debbie, perhaps, will never remember her mother. But Susan will. She was told that her mother went far, far away and will not come back, if ever, for a long, long time. Now and then Susan still asks that heart-breaking question "When is my mother coming back? I miss her very much; and I know that she misses me even more."

At present the two girls are being taken care of by the grand-parents in Miami, until their son gets settled. When Susan and Debbie are in Mt. Clemens with their father, both grand-mothers take turns in taking care of them. There will be no lack of love and affection for Susan and Debbie; but no one and no one can take the place of a mother. Their mother was only 22 years of age when she died. She was so full of life, energy and took pride in mothering her daughters.

Grandpa Gabrėnas

Brockton, Mass.

Susirinkimai

Lietuvių Tautiško Namo draugovės mėnesinis susirinkimas įvyks antradienį, kovo 1 dieną, Mokyklos kambariuose. Pradžia 7 v. vakare.

Šv. Roko draugijos mėnesinis susirinkimas įvyks trečiadienį, kovo 2 d., Lietuvių Piliečių klubo salėje. Pradžia 7 val. vakare.

Kiti, kuopų, susirinkimai įvyksta Lietuvių Tautiško namo kambariuose sekamomis dienomis.

LDS 67 kuopos — ketvirtadienį, kovo 3 d. Pradžia 7 val. vakare. Nariai, ateikite ir užsimokėkite už 1966 metų pirmus tris mėnesius, nes nepasimokėjusieji būsite suspenduoti.

LLD 6 kuopos susirinkimas įvyks pirmadienį, kovo 7 d. Pradžia 7 val. vakare. Dar yra narių, kurie nepasimokėjo duoklių už 1966 m. Ateikite ir pasimokėkite. Pasiimkite knygas. Dabar turime Ievos Mizarienės knygą "Jaudinantys susitikimai."

Kada turiu pazs jus į namus lankytis tais reikalais, tai man jau yra apsunkinimas.

STOUGHTON, MASS.

Vasario 22 dieną atsibuvo United Lithuanian Societies namo bendrovės susirinkimas. Jis buvo trumpas. Po valdybos raporto buvo narių, kurie jau norėjo už metus pasimokėti po dolerį, bet valdyba dar nebuvo pasiruošusi duokles priimti. Nariai tą galės padaryti kovo 22 d. susirinkime.

Po susirikimo buvo "pampuškų" vakaras. Jas pagamino Agnes Petrukaitienė ir Marijona Stulgaitienė. Pampuškos buvo skanios, matyt, šeimininkės turi gero patyrimo jas pagaminti. Didelis joms ačiū, nes turėjo darbo pamaitinti apie šimtą žmonių. Pampuškas draugija davė visiems dykai.

—:—

Čia dar gyvuoja LLD kuopa, kurios reikalus tvarko J. Petrukaitis. Taipgi gyvuoja LDS 71 kuopa. Jos pirmininku yra Adomas Stankus. Kuopa turi gerą finansų sekretorę, kuri išrenka narių duokles, net į namus nueina. Kuopos susirinkimai įvyksta pirmą trečiadienį kiekvieno mėnesio.

LLD ir LDS veikimo nėra, kaip ir Moterų apšvietos klubo. Aš manau, kad kuopos ir klubas bendrai galėtų surengti Lietuvoje gamintų filmų parodymą. Pasvarstykite.

George Shimaitis

Pekinas. — 1965 metais Kinija daugiau paruošė naftos, negu buvo planuojama.

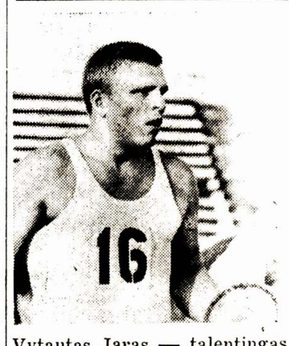

Vytautas Jaras — talentingas sportininkas. Šiemet Tarybų Sąjungos pirmenybėse diskometime jis laimėjo sidabro medalį. Vytauto pasiekiami rezultatai yra tarptautinio lygio.

Lawrence, Mass.

Vasario 19 d. laikė metinius susirinkimus LLD 37 ir LDS 125 kuopos. Abiejų kuopų nariai pasimokėjo duokles.

LLD kuopos nariai gavo knygas, kurios yra parašytos Ievos Mizarienės "Jaudinantys susitikimai" ir "Prūseikos publicistika." Knygos gražios ir įdomios.

Po kuopų valdybų raportų buvo svarstoma apie 1966 metų parengimus. Kaip žinome, Maple Parkas stovi pardavimui, o kitos patogios vietos nėra. Padiskusavus parengimų klausimas paliktas kuopų komitetams. Atrodo, kad Lawrencaus progresyviams lietuviams bus sunku su parengimais ir susirinkimais, jeigu neteksime Maple Parko, kuris tarnavo per 51 metus. Smagu buvo, kada turėjome Maple Parką. Vakarais nuvykdavome į jį, susitikdavome, pasitardavome, pasikalbėdavome. Atvykdavo nariai, atvykdavo ir pašaliečiai, visiems buvo durys mielai atdaros, visiems buvo proga gražiai laiką praleisti.

1966 metams LLD 37 kuopos pirmininku yra V. Kralikauskas, finansų sekretoriumi S. Penkauskas, nutarimų raštininku S. Penkauskienė, iždininku J. Rudis.

LDS 125 kuopos pirmininku yra S. Penkauskas, vicepirmininku V. Kralikauskas, finansų sekretoriumi T. Milvidienė, iždininku J. Milvidas. Ligonių lankytojais J. Šleivienė, Ig. Chulada ir R. Chuladienė.

Ligoniai

M. Balevičius tapo automobilio sužeistas, jam sulaužė dešinę koją. Yra Muelleva Nursing Home, 589 Haverhill St.

Daugiau kaip metai laiko serga Stasys Penkauskas, vis yra daktaro priežiūroje.

Sušlubavo sveikata Igno Chulados, ir jis yra daktaro priežiūroje.

Sveikatai pataisyti gydytoją lanko V. Kralikauskas.

Knygos

Gavau iš Lietuvos apie 10 skirtingų labai įdomių knygų. Kas norėtų pasiskaityti, gali gauti pas mane.

V. Kralikauskas

Windsor, Conn.

Vieša padėka

Širdingai dėkoju draugėms ir draugams, kurie aplankė mano sergančią žmoną bei prisiuntė laiškus, o jai mirus prisiuntė man užuojautos laiškučius. Taipgi ačiū už gėles prie grabo. Ačiū Moterų klubo narėms už parašymą į "Laisvę." Ačiū dukteriai ir žentui, nes jie rūpinosi visame kame. Visiems, kurie kuo nors patarnavo, tariu širdingą ačiū. Lieku vienas užbaigti liūdnas gyvenimo dienas.

J. W. Margaitis

PETELIŠKĖS

Įdomu tėmyti peteliškes (drugelius) vasarą, kada jos skraido aplink žiedus. Jos, kaip ir bitės, ieško nektaro — saldumo. Bet bitės nektarą neša į avilius, o peteliškės tik maitinasi.

Peteliškių išsivystymo procesas ilgas. Jų pasaulyje yra apie 180,000 rūšių, daugelio spalvų, skirtingo dydžio. Vien Jungtinėse Valstijose yra apie 9,000 rūšių.

Artimas ir savas

(Vilių Lacį prisimenant)

Tarybų Latvijos vyriausybė su giliu liūdesiu pranešė, kad 1966 m. vasario 6 d., eidamas 62 amžiaus metus, po sunkios ir ilgos ligos mirė Latvijos TSR liaudies rašytojas, Valstybinių premijų laureatas ir respublikos vyriausybės narys Vilis Lacis.

Šį rašytoją gerai žino ir Lietuvos skaitytojas: kolūkietis, darbininkas, inteligentas, moksleivis. Jis kiekvienam buvo labai artimas, suprantamas ir savas gyvenimiška kūryba, darbu, siekiais.

Vilis Lacis gimęs ir augęs darbininko šeimoje, buvęs žveju, uosto darbininku, gerai pažino socialinę nelygybę, išnaudojimą, panieką. Todėl jau 1928 metais jis aktyviai įsijungė į kovą prieš išnaudojimą, dalyvauja pogrindiniame Latvijos komunistų judėjime, o atkūrus tarybų valdžią Latvijoje, jam liaudis patiki garbingą Latvijos Liaudies Komisarų Tarybos Pirmininko postą. Sutriuškinus vokiškuosius fašistus, jis ir toliau dirba Latvijos TSR ministrų Tarybos Pirmininku.

Jo valstybinė veikla yra glaudžiai susieta su literatūrine kūryba. Lacio negalima įsivaizduoti vien kaip valstybinio veikėjo be jo nemirtingų, mėgiamų kūrinių, kaip "Žvejo sūnus," tritomės epopėjos "Audra," romanų "Į naują krantą," "Kaimas prie jūros," "Paukščiai besparniai," "Zytarų šeima" ir kt. Visos šios knygos išleistos lietuvių kalba.

Vienas iš reikšmingiausių jo pirmųjų romanų yra "Žvejo sūnus," kuris V. Lacį išvedė į pažangiųjų Latvijos prozininkų gretas. Kada aš perskaičiau pirmą kartą šią knygą, o vėliau pamačiau ir to paties pavadinimo kino filmą, pamėgau rašytoją, jo kūrybą. Šiame romane, be didelės meilės žmogui-darbininkui, lyg biliūniškasis laimės žiburys švietė graži ateitis, už kurią reikia kovoti iki pergalės.

Karo metais parašytose apysakose, apsakymuose rašytojas atskleidžia liaudies kovas prieš okupantus, skiepija neapykantos jausmą jiems.

Trijų tomų romane "Audra," Vilis Lacis sodriai, vaizdžiai pavaizduoja Latvijos tautos kelią 1939-1948 metais. Tai epopėja, kuri kaip kino juostoje parodo partijos pogrindinę kovą prieš buržuazinę diktatūrą, kovas Didžiajame Tėvynės kare ir pokario pirmaisiais metais.

Vilio Lacio kūryba labai artima mums, lietuviams, nes joje pavaizduojami įvykiai, žmonės, jų charakteriai, konfliktai, buitis ir kultūra primena mūsų gyvenimą, svajones, kovas, žmones.

Man teko su Viliu Laciu turėti nedidelę pažintį laiškais, kada jis jau sirgo. Jo laiško nuoširdžios eilutės kalbėjo apie didelės sielos, puikios širdies, plačios erudicijos žmogų, kūrėją.

Vilis Lacis mirė. Tačiau jo veikla, literatūrinis palikimas visada mus riš su tuo didžiu Latvijos liaudies sūnumi.

JAV-ose gyvenantys lietuviai, gal būt, neturė jo progos susipažinti su Vilio Lacio kūryba. Todėl būtų verta paprašyti Lietuvoje gyvenančių giminių, kad jie prisiųstų šio žymaus rašytojo kūrinių. Tai būtų jiems graži ir maloni dovana.

A. Martinionis
Šiauliai

CLEVELAND, OHIO.

Trūkumai mūsų mokyklose

Vasario 20 d. TV programoje buvo apklausinėtas Clevelando mokyklų superintendentas Paul Briggs. Iš jo atsakymų į klausimus daug kas paaiškėjo apie mūsų mokyklų padėtį. P. Briggs yra puikus ir sumanus mokyklų vedėjas, turi daug puikių sumanymų mokykloms pagerinti, bet tiems sumanymams pravesti gyvenimui trūksta dolerių.

Kaip su mokyklomis? Dvi mokyklos yra statytos Abraomo Linkolno prezidentavimo laikotarpiu, jos yra nepataisomoje padėtyje. 52 yra statytos pereitame šimtmetyje, saugumo atžvilgiu jos neišlaiko jokios "standard" inspekcijos. O kad jas pagal reikalavimus pataisyti, arba jų vieton naujas pastatyti, ta pati istorija—trūksta dolerių.

Kaip su mokytojais? Kad sumažinti mokinių skaičių, kiek turėtų būti vienam mokytojui, reikėtų gauti dar 250 mokytojų, bet turime tenkintis kaip yra, nes trūksta dolerių!

P. Briggs sako: Tūkstančiai vaikučių ateina į mokyklas be pusryčių, o, jo manymu, kuomet vaikas alkanas, negali tinkamai imtis mokslo. 1965 m. pradėjo į kai kurias mokyklas prisiųsti maisto iš santaupų ir davė biedniems vaikams po kiek maisto ir pieno, bet dabar tą maistą sumažino 79%, nes tą pervirši siunčia į Vietnamą!

Rodos, visai neseniai mūsų prezidentas, kalbėdamas į visus šalies piliečius, gyrėsi, kad šalies ekonomika yra taip tvirta, kad ir tęsiant karą Vietname galima visus kitus reikalavimus patenkinti. Bet štai, prabėgus tik kelioms savaitėms, jau reikia atimti iš alkanų vaikučių paskutinį lašą pieno ir siųsti į Vietnamą. Tai kur toji stiprioji ekonomika?

Visai neseniai mums bežiūrint į televizijos ekraną reikėjo rausti iš gėdos, matant, kaip mūsų kariai degina vietnamiečių bakūžėles samanotas ir apipurkščia nuodais iš lėktuvų jų ryžių laukus, sunaikindami visus jų pasėlius, o už kelių dienų vėl tariasi, kaip tą šalį atstatyti, nes įvykusi konferencija Havajuose daugiau svarstė apie ekonominę pagalbą Pietiniam Vietnamui, negu apie karinius veiksmus. Pasirodo, kad pas mūsų vadovus dažnai pasikartoja tas, kad kairioji ranka nežino, ką veikia dešinioji. Ne be reikalo tam tikras senatorių komitetas pradėjo karo vadovus apklausinėti apie jų užmojus. Ir tų apklausinėjimų dėka ir mums paprastiems piliečiams daug kas paaiškėjo.

J. Žebrys

St. Petersburg, Fla.

Pasigrožėta filmais

Advokatės Stefanijos Masytės pademonstravimas Tarybų Lietuvoje susuktų filmų buvo labai įvertintas. Žmonių gausiai buvo susirinkę, visi atidžiai išklausė jos paaiškinimus pirm rodymo, ir iš aplodismentų pasirodė didelis žmonių pasitenkinimas filmų parodymu.

Jai pavyko būnant Lietuvoje nufilmuoti svarbiausias vietoves ir įrekorduoti paaiškinimus. Ji gerai padarė, kad pirm rodymo plačiai paaiškino. Mat, filmui greitai bėgant ne viskas pajėgta kalba užrekorduoti, kokios vietovės, kas per vieni tie matomi žmonės ir kiti dalykai.

Iš viso filmo gražiausias buvo Tarybų Lietuvos dvidešimtpenkmečio dainų šventė, praeitą vasarą atsibuvusi Vilniuje. Nors nebuvo įrekorduota dainos ir muzika, bet vaizdai neapsakomai jaudinantys. Ne vienas pasakė, kad tie vaizdai išspaudė jiems džiaugsmo ašaras. Dabar žinome, kaip ta šventė atrodė. Lauksime su pilnu užrekordavimu filmų iš Lietuvos.

Šie filmai buvo rodomi pirmiau Miamyje, tad nėra reikalo plačiau rašyti apie juos. Miamiečiai plačiai apie tai aprašė, kokią didelę vertę jie turi. Tik labai svarbu, kad S. Masytė suteikė LLD 45 kuopai didelę, gražią dovaną, neimdama mokesčio nei už filmų rodymą, nei už kelionę. Todėl kuopa karštai jai už tai dėkoja. Mūsų kolonija tolimai atskirta nuo mūsų centrų. Kai reikia parsikviesti žmogų su filmais, pasidaro labai didelės išlaidos už kelionę. Todėl retai pasitaiko tokius filmus mūsų žmoėms pamatyti ir jais pasigrožėti. O čia, va, kaip keptas karvelis iš dangaus iškrito!

Kuo mes S. Masytei galėsime už tokią dovaną atsiteisti, nežinau. Tik žinau, jog mes jai dabar esame skolingi.

Beje, ji rodė filmą ir apie drg. L. Prūseikos laidotuves, paminklo atidengimą, pikniką ir tolimos Kalifornijos bei Arizonos kai kurias vietoves. Pirmąkart mtytos įdomios vietos, miestai.

Protarpyje buvo prisiminta Aidos Repečkienės vienerių metų mirties sukaktis. Dainos mylėtojai vadovaujant Adelei Pakalniškienei, sudainavo liūdesio dainelę "Ko liūdi, berželi?" Vakaro pirmininkas pakalbėjo.

—:—

Vasario 19-ą dieną gražiame pamžmonyje ir skaitlingoje publikoje solistė Aniceta Zigmantienė dainavo. Jonas Milleris gražią kalbą pasakė, o tarp šokių publika liaudies dainuškas dainavo.

Smagus buvo pažmonys.

Turėta keletas svečių iš toliau. Buvo Adomo Luko dukra Viola Pavelle iš N. J. ir jos sūnelis Jonukas, dukrelė Lora, Juozo Sholūno sūnus, žmona Alisė, jų dukrelė Ann ir sūnelis Jonukas iš Connecticut.

Filmų rodymo vakarą vasario 22 d. svečiai: Draugai Masiai iš Detroito su savo dukra filmininke, P. ir O. Klimų dukterys — Virginia Perry, sūneliai Michael ir Robert, antroji Birūta Coppe, visi iš Massachusetts, J. ir H. Žilinskų duktė Arlyna Urbaitis iš Maine valstijos.

Visi atostogautojai pasitenkinę šiltesniu oru, negu šiaurėje, kur dabar senyvus žmones šalčiai kamuoja.

Vikutis

Philadelphia, Pa.

Turėsime lietuvišką vakarą

Laidotuvių koplytėlėje kalbėjo:

—Tai kad dagyvenome,—jei nori sutikti senesnius draugus, turi atvykti pas graborių. Jokių parengimų žiemą nebėra!

—Ne visai taip, — atsiliepė kuris iš būrio. Girdėjau, kad drg. Merkys gavęs daug puikių plokštelių iš Lietuvos su Naujaisiais Metais ir žada surengti lietuvišką vakarą. O dar ir drg. J. Grybas pasižadėjęs atvykti su naujais lietuviškais filmais. Tai ir bus puiki sueiga pas juos namuose. Vietos esą bent šimtui žmonių.

—Puiku, puiku, — pritarė keli. Bet kada tai bus ir kur ta vieta, kaip surasti?

Surasti nesunku. Lietuviškas vakaras įvyks **kovo 27 d.** Tai bus sekmadienis. Programa prasidės apie 2 val. ar anksčiau. Vieta: 6024 N. Wayne Ave.

—Kaip nuvažiuoti?—kas tai pasiteiravo.

Mašinomis daug kelių, o gatvekariu geriausiai važiuoti Broad St. iki Erie Ave. Ten paimti gatvekarį Nr. 53 ir važiuoti iki Walnut Lane. Išlipus eiti atgal bent kelioliką jardų. Ten bus Nr. 6024, ir eiti iki antro namo.

Busus galima gauti iš bile tinkamiausios vietos. Busas **J** ar **K** atveža ant Chelton Ave. ir Wayne Ave. Išlipus ant Chelton Ave. reikia eiti į North pusę du ir pusę skvero, ir ten bus ta vieta.

Moterėlės, nugirdusios pokalbį, tuojau pasisiūlė atvyksią ir valgių atsivešią svečiams pavaišinti.

Tai puiku. Pasiklausysime puikios lietuvikos muzikos, pamatysime filmus iš Tėvynės Lietuvos ir būsime pavaišinti. Tai bus puiki sueiga. Tik laiko nepamirškite ir savo draugus pasikvieskite. Aš irgi būsiu.

M. Sū.

Didžioji kinų siena

Didžiąją kinų sieną statė apie 2,000 metų. Jos statybą baigė tik 1620 metais. Siena yra apie 1,500 mylių ilgio tiesiai, bet kad ji kraiposi, vietomis yra dvi sienos gretimai, tai tikrumoje ji daug ilgesnė.

Kinai ją statė apsigynimui nuo išlaukinių priešų. Siena yra 15 pėdų aukščio, o bokštai, kurie yra vienas nuo kito už 300 pėdų, po 35 pėdas aukščio. Kiekvienam bokšte galėjo sutilpti apie 300 kareivių. Išilgai sieną yra apie 30,000 bokštų. Sienos viršuje yra kelias tarpe dviejų sienos kraštų.

Dabar siena jau labai apgriuvus.

Prie sienos statymo dirbdavo kasdien apie 700,000 žmonių. Šimtai tūkstančių jų žuvo prie darbo.

Baltimore, Md.

Į Marylando valstijos Seimelį yra įnešta net 13 bilių, kad būtų saugu automobiliais važinėti. Visi jie kalba tik apie tai, kaip turi būti saugus vairavimas...

Vasario 18 d. keturi valstijos seimelio žmonės vienu automobiliumi važiavo į seimelio susirinkimą. Zonoje, kuar leidžiama važiuoti 25 mylias per valandą, jie važiavo 40 mylių. Atsimušė į stulpą, vienas buvo vietoje užmuštas, kitas be žado, trečiam nulaužė ranką, o ketvirtam koją.

Nuo pradžios 1966 metų Marylando valstijoje auto-86 žmonės.

Vasario 16 dieną Stanfmobilių nelaimėse jau žuvo fordo viešbutyje turėjo kalbėti Dr. Aptheker, kuris tik grįžo iš Hanojaus, Šiaurės Vietnamo. Reakcininkai įgąsdino viešbučio savininką ir tas atsakė svetainę.

Sekamą dieną daktarui buvo surengtos prakalbos Famaus Ball Room patalpoje. Kadangi skelbimui laiko mažai buvo, tai susirinko apie 200 žmonių.

Vasario 20 d. mirė Mykolas Seimis, draugės F. Deltuvienės brolis. Liko sūnus ir 5 anūkai.

Marylando seimelyje yra įneštas bilius suvaržyti ginklų pardavimą. Iki dabar ginklus laisvai pardavinėji. Jie buvo vartojami užpuolimams ir asmeninėse peštynėse.

John Balsys

Kaip žmogus išmoko skrajoti?

Italas mokslininkas Leonardo da Vinci dar 1500 metais pagamino planą žmogui skrajoti. Nors jo planas gyveniman nebuvo įvykintas, bet jis pasitarnavo žmogaus pakilimui nuo žemės.

1783 metais prancūzas Pilatre re Rozier pakilo Montgolfiere baliūne ir ore išsilaikė 23 minutes.

1852 metais prancūzas Giffard ir jo sandraugai pagamino beliūną, kurį ore galėjo valdyti.

1882 m. liepos 26 d. rusų karininkas Ivanas N. Golubiovas, karininko Aleksandro F. Možaiskio pagamintame lėktuve, pakilo ir nuskrido virš 200 metrų.

1903 m. amerikiečiai broliai Wilbur ir Orville Wright savo lėktuvu pakilo į orą ir ilgiausiai išsilaikė.

1940 metais rusas pabėgėlis Sikorskis, Jungtinėse Valstijose, pagamino pirmąjį malūnsparnį.

Raketos jau buvo vartotos prieš 150 metų Europoje, o Kinijoje dar seniau. Bet erdvių užkariavimui ir gynybai jas pritaikė tik mūsų gadynėje.

1957 m. spalio 4 d. TSRS erdvių užkariavimo jėgos iššovė pirmąjį Žemės palydovą (satelitą).

1961 m. balandžio 12 dieną TSRS mokslininkai iššovė satelitą su karininku Jurijum Gagarinu, kuris apskrido Žemę ir sėkmingai nusileido. Prasidėjo nauja žmogaus erdvių užkariavimo era.

Vakarų Berlynas. —Anglijos, JAV ir Prancūzijos militarinei komandieriai neleidžia komunistams laikyti konferencijos.

PHILADELPHIA, PA. & VICINITY

HELP WANTED FEMALE

RESP. GOVERNESS Type

Housekeeper, for Norristown area. Full charge of house and two chool age children. Excellent salary. Call Collect. BA. 2-5389.
(14-20)

COSMETIC CONSULTANTS

Exciting new opportunity in teaching Cosmetic Technique. Learn and earn. Full and part time. Exc. Commission. For appointment call Viviane Woodward Cosmetics. MA. 7-2192. Eves. TR. 8-3333.
(15-19)

WAITRESS

DANNY'S DINER
1 DeKalb Street
Bridgeport, Pa.
(16-17)

SALESMEN—WIG SALE

We have a fabulous party plan sales program. Nationwide operation now in Phila. area. Get in on ground for a fashion director NOW. Commission. For a personal interview and the opportunity to see our beautiful wigs call FL. 2-4121, or stop at 6756 Market St., Upper Darby, Pa.
(15-17)

DIE HOUSE
Help Wanted.
Experience Not Necessary.
Call 275-7414.
(15-17)

MILLINER
Accustomed to fine work.
Steady position.
Full or part time.
Apply Pesonnel Dept.
WANAMAKER'S PHILADELPHIA STORE
(15-19)

WEAVERS

Experienced or learners on haircloth. 2nd shift.

Pleasant working conditions.
Apply—
Hunter Mills, 1424 N. Howard St., 3rd fl., 7 AM to 3:30 PM. (12-18)

BABY SITTING

Reliable, mature woman to watch children from 3—11 PM. References.
Call between 10 AM & 1 PM 845-3169. New Jersey.
(14-17)

HORSEMAN, Caretaker, to take care of harness horses. Must have experience. Call Harold Kelly, Twin

Brooks Farm, Jarrettown.

MI. 6-4112, bet. 5 and 8 PM.
(16-19)

MALE or FEMALE

COOK
Must be experienced.
Also in need of DISHWASHER
For Center City Restaurant.
Steady Work.
LO. 3-7609.
(15-17)

FOUNTAIN
AND
COSMETIC WORK.
Experienced only.
5 day week. $1.25 hr.
PI. 2-5234
(16-17)

HELP WANTED MALE

WELDER
For Heli-Arc Welding.
Call C. Logana
GA. 5-6300
(13 -17)

ELECTRICIAN
For local Contractor.
Must be fully experienced in all types of work.
Paid holidays.
Call—MI. 9- 4052
(14-17)

ROOFERS
Experienced on Slag and Asphalt. Also Shingles and Siding.
Some knowledge of metal work.
Driver's license preferred.
Apply:
5432 No. 5th St.
(14-20)

AUTO BODY & FENDER, combination. Must be capable of producing quality work. Must have own tools. Excellent hourly rate
DELTA AUTO CO.
HO. 8-9191.
(14-17)

DRIVER—SALESMAN
For Dry Cleaning route.
Age 35-50.
Dial 589-6262 for appointment.
New Jersey.
(15-19)

ELECTRICIAN
For small shop in North Phila. & King of Prussia loc. Rebuilding and repair of Power Switch Board control circuit for Disel Gen. Sets & so forth. Must be 1st class. Ask for Mr. Wade. BA. 8-1480.
(15-17)

MOLDER
Bench and Side Floor.
Bronze and Alum. Foundry.
DA. 9-7850
(15-18)

KENNEL MAN
and assistant to Veterinarian.
Located in Del. County.
Should have own transportation.
Full time. Steady work.
KI. 4-1330
(15-17)

ELECTRICIAN
AND
HELPER
Residential and Commercial
PI. 4-5288
(16-18)

MEN—PART TIME
Men to collect small current monthly accounts in Philadelphia area. $1.60 hr. and bonus, and car allow. Exp. Call MR. HUNT.
LO. 8-7827
(16-18)

BIG TOP
DRIVE-IN FRANCHISE
DRAMATIC IMPACT/PROFIT
PLANNED. EXCEPTIONAL
INVESTMENT RETURN
OPPORTUNITY!
More than just a Hamburger unit. TERRIFIC CIRCUS Appeal, plus America's 14 most popular proven food items makes it especially appealing. Building designed for easy maximum financing.
PEOPLE NOTICE IT
LIKE IT
REMEMBER IT!!!
NO EXPERIENCE NECESSARY
Thorough training program & simple service system. Tremendous advertising & promotion campaign.
85 SEAT DINING ROOM
SELF SERVICE
OUTSIDE TAKE-OUT
NO TIPPING
Active or absentee ownership. $22,000 Investment required for individual turn-key franchise. Some territorial franchises available.
WRITE OR CALL FRANCHISE DEPT.
BIG TOP SYSTEMS, Inc.
551 W. LANCASTER AVE.
HAVERFORD, PA.
(215) LA 5-8412

REAL ESTATE

LOGAN. 7 room house, open porch. Oil heat; S. & W. hook-up. Excellent condition; built in closets; wall to wall carpeting. Immediate occupancy, very reasonably priced. Locust 4-5576 or CH. 2-2870.
(15-17)

Pranešimas

CLEVELAND, OHIO

Pranešimas Moterų Klubui

Cl. Liet. Mot. Klubo susirinkimas įvyks kovo 10 d., 11 val. ryte, naujoje vietoje — E. O. U. V. Club Hall, 12618 Shaw Ave. Įėjimas pro užpakalines duris—iš kiemo.

Tai ta pati vieta, kur buvo LDS 55 kuopos ir DPD susirinkimai. Labai lengva rasti.

Ten buvo ir po drg. O. Grigienės laidotuvių palydovams užkandžiai.

Visos klubietės esate kviečiamos dalyvauti. Gal ką naujo girdėsime, gal kokių gerų nutarimų atliksime. Dabar jau visos esate pasilsėjusios A. S.
(17-18)

ELIZABETH, N. J.

Trys svarbūs susirinkimai įvyks Kovo-March 6, 408 Court St., 2 val. popiet.

Pirmas bus LDP Klubo susirinkimas. Kviečiame visus narius dalyvauti, turėsime aptarti svarbius reikalus.

Po jo seks LLD 54 kuopos susirinkimas. Kviečiame visus narius dalyvauti ir užsimokėti duokles už šiuos metus.

Trečias bus LDS 33 kuopos susirinkimas.

Komitetas (16-17)

Sauja Žiežirbų

Kaip nekalbėtum, nedaug tokių laikotarpių mūsų šalis yra pergyvenusi, kaip dabartinis. Visur jaučiama baimė pasaulio karo, atominio, viską naikinančio karo. Kai tik su kuo rimčiau pakalbėsi, tuojau pastebėsi neramumą, žmonės labai bijosi karo.

Nepaisant, ką tokie McNamaros švokščia apie galėjima net tris kartus sunaikinti visą socialistinį pasauli, apdairesni žmonės tuoj paklausia: O kas atsitiks su patim McNamara? Aišku, kad militarizmu apsvaige apie sau galą nepagalvoja. Ar Hitleris pagalvojo? Ir nori-nenori, bet klausimas veržiasi į galva: ar ilgai gi tokia situacija gaubs mūsų padangę?..

—:—

Bevartant istorijos lapus, ypatingai iš senos Romos praeities, tenka stebėtis, kaip Romos valdovai, patriciai, elgėsi su vergais ir plebėjais, kaip jie baisiai buvo iššmogėję, ir kaip tain ilgai vergai galėjo pakesti ir nešti vergiios jungą. Bet kartu kyla ir klausimas: ar ateityje, jei šis pasaulis išliks nuo sunaikinimo, žmonija nesistebės iš mūs 20-ojo amžiaus, aukštos kultūros ir mokslo amžiaus, kad pelno grobikai gali taip elgtis, kaip jie elgiasi šiandien, neatsižvelgdami į bent kokį žmoniškumą?

—:—

Kada pelnas ima kauptis į privatiškas rankas, tai palieka aršiausiu, didžiausiu žmonijos priešu. Kapitalo graibstytojai nustoja žmoniškos sąžinės ir protavimo, iš ko kyla ir karai, žmoniu žudynės. Pirmoi vietoi pelnagrobiai, įsigalėję, siekiasi viska valdyti iėga, kad viskas tarnautu tik pelnui. Ir šiandien nereikia būti nei filosofu, nei teoretiku, kad tai pamatyti. Argi šiandien Pietryčiu Azijoj ir kitur vedami karai nėra dėl pelnagrobimo, po demokratijos skraiste?

—:—

Gana garsiai yra šūkaloiama apie mūsiške demokratiia ir laisvus balsavimus renkant valdininkus. Bet, štai geras pavyzdys. Prieš keliolika dienų Pennslvvaniios valstiios demokratu partijos septyni šulai susirinko ir pasirinko kandidata gubernatoriaus postui, ir tik už ii viena jie dirbs, agituos. O iei ir atsirastu koks "nepriguimingas" kandidatas, tai kiek iis turės progos laimėti nominacijas? Tai, ot ir laisvi rinkimai ir "demokratiia"! Respublikonai dar kol kas tain nepasirodė, nors yra pasinešusių kandidatūrai; tarpe ju ir Staseno vardas "švystelėjo."

Žinoma, laike generaliniu rinkimu, balsuotojams teks pasirinkti tik toki kandidata, kuris daugiausia primeluos ir padarys tuščiu prižadų. Aš manau, kad balsuotojai dar nepamiršo paskutinių prezidentinių rinkimų ir prižadų už pasaulio taiką! Tai tokia mes galime didžiuotis "demokratija" balsavimų laiku. Bet nė nebandyk prieš tai prasitarti, nes būsi apšauktas komunistu.

I. Vienužis

IŠ LAIŠKŲ

1966.II.12.

Drauge,

Labai dėkoju už sveikinimus, kuriuos atsiuntėte Naujųjų Metų proga mūsų Universiteto kolektyvui ir man asmenikai. Aš taip pat labai apgailestauju, kad neteko susitikti ir pasikalbėti. Visi susitikimai su Amerikos lietuviais paliko labai gilų įspūdį, ir ilgai ilgai juos prisiminsiu.

Linkiu Jums geriausios sveikatos, laimės ir džiaugsmo šiais 1966 metais. Prašau perduoti linkėjimus ir sveikinimus draugams, dalyvavusiems susitikimuose, drg. drg. Mizarams, Lilijai Kavaliauskaitei, Jonui Grybui, Petrikienei ir Petrikai, Stepui Večkiui, Juškevičienei ir Juškevičiui, Jonui Gasiūnui, Jonui Juškai, Lazauskui, Elenai Brazauskienei, Valiui Bunkui, Elenai Feiferienei, Juozui Babarskui, Mildred Stenslerienei, Valteriui Keršuliui, Povilui Ventai ir Ventienei bei visiems kitiems draugams.

Su pagarba
Jūsų
Jonas Grigonis

J. Gasiūnui rašo iš Vilniaus:

Mano sūnus Alis išsipustė, užsidėjo juodą kostiumą ir išskubėjo. Šiandien (vas. 12) jo mokyklos mokiniai švenčia tradicinę šventę "Šimtadienį."

Neapsiriksiu pasakius, kad tos šventės pavadinimas bus Tau girdėtas pirma kartą.

Mūsų mokvklose ši šventė yra prigijusi ir mėgiama. Vienuoliktuju klasių mokiniai atžvmi, kad iiems dar liko mokytis šimtas dienų. Po to bus egzaminai. Tada iie stos į aukštąsias mokyklas.

Iškilmingoje dalyje, mokvklos vadovvbės, mokytoiu ir tėvu komiteto akivaizdoie, vienuoliktuiu klasių mokiniu atstovas įteikia dešimtosios klasės mokiniams žmogaus dvdžio, tautiškais ornamentais papuoštą rakta. Kitose mokvklose įteikiama didelė knvga — testamentas. Čia kalbėtojas linki dešimtosios klasės mokiniams būti pilnais mokvklos šeimininkais ir garbingai nešti tarvbinio mokinio vardą. Dešimtosios klasės atstovas visu vardu linki sėkmės atsiskiriantiems su mokvklos suolu ir žengiantiems i gvvenima. Vėliau vienuoliktosios klasės mokiniai suruošia koncertą ir pavaišina kavute, pyragaičiais ir šokoladu.

Man mokantis panašios šventės nebuvo. Pirma karta matomos tokios iškilmės, susirūpine mokiniu veidai mane labai jaudino.

Čiurlionio vardo meno mokvkloje yra trys vienuoliktosios klasės, tai ir sambūrys įdomesnis.

V. Grižienė

Jūsų leidžiamas laikraštis "Laisvė" patiko netik man, bet ir mano kaimynams bei pažįstamiems.

Jei būtų galimybė, tai prašyčiau prisiųsti nors keletą egzemplioriu Jūsų redaguojamo laikraščio.

Šiek tiek noriu apie save: Laike karo buvau suimtas ir teko sėdėti Vokietijoje, Breslau kalėjime ir Goss-Rossen bei kit. koncklageriuose.

Karui pasibaigus (išlaisvino prancūzų armija), po išlaisvinimo apie du metus gulėjau Hamburgo ir kitose ligoninėse bei gydžiausi ambulatoriškai. Išvažiavus iš Vokietijos į Anglija, taip pat keletą mėnesių teko gydytis. Prieš keleta metų grįžau į tėvynę Lietuvą.

Manau, gal atsiras, kas mano pageidavimą išpildys. Būsiu labai labai dėkingas.

Jus gerbiąs
Z. Antanaitis
USSR — Lithuania
Kaunas
Pergalės Kr. N.29,bt. 36

Visokios Žinios

NEATSARGOS SEKMĖ

Cambridge, Mass. —1965 metų liepos 5 dieną Harvardo universiteto atominėje laboratorijoje įvyko sprogimas.

Kelių mėnesių tyrimas parodė, kad tai nebuvo sabotažo rezultatai, o neatsargos pasekmė.

Peekskill, N. Y. —R.Acebal pagimdė tris mergaites ir berniuką. Daktaras sako, kad motina ir naujagimiai sveiki.

Detroitas — Vasario mėnesį sumažėjo nauju automobilių "Chrysler" ir "Chevrolet" pardavimas.

Budapeštas. — Vengrijos liaudies teismas teisia 10 asmenų už platinimą priešų propagandos.

Saigonas. — Dar 9 JAV karo laivai atplaukė į Pietų Vietnamą.

Taipei. — Daugiau JAV karo laivų plaukia linkui Pietų Vietnamo.

Bremenas. — Norvegų red Broevig" įvyko gaisras.

Tokio. — Atvyko W. P. Bundy, JAV prezidento agresyvių veiksmų patarėjas.

Paryžius. — Amerikietė dainininkė Josephine Baker buvo operuota.

Maskva. — Mirė artilerijos generolas Stepanas Dorochovas.

Tel Avivas. — Izraelio ir Sirijos pasienio sargai vėl buvo susirėmę.

Bananų vaisiai

Bananų vaisiai paeina iš Azijos, bet dabar daugiausiai jų užaugina Centralinėje Amerikoje, Karibų jūros srityje.

Bananų "medžiai" užauga iki 30 pėdų aukščio. Vieni mokslininkai priskaito juos prie medžių, kiti prie žolės, nes bananų "medžiai" netur šerdies — kieto kūno. I aukštį nauji lapai auga iš vidaus — viršūnės "medžio".

Bananų vaisiai auga ant "medžio" viršūnės didelėje kekėje, kuri turi desėtkus vaisių ir sveria apie 100 svaru. Kiekvienais metais į Jungtines Valstiias atgabena apie 70,000,000 bananų kekių.

Pasidarė galą V. Kravčenko

Praėjusį penktadienį nusižudė Viktoras Kravčenko, gyv. po num. 14 E. 69th St., Manhattane.

Kravčenko gyveno ne savo pavarde — gyveno "Peter Martino" pavarde. Kadangi Kravčenko porijo policijai, būk bolševikai jį norį užmušti, tai policija leido jam nešiotis revolverį. Na, ir tuo revolveriu šis "didvyris" ir nusišovė.

V. Kravčenko, sakoma, kadaise buvo Tarybinėje Armijoje kapitonu. Karo metu jis buvo prisiųstas į Niujorką daiktams supirkinėti delegacijoje. Būdamas Washingtone, Kravčenko gal atliko kokių piniginių šelmysčių, nežinome, kaip ten viskas buvo; užtenka to, kad 1944 metų balandžio 1 d. jis pareiškė viešai, jog liaujasi buvęs tarybinėje delegacijoje, jog pereinąs į "laisvąjį pasaulį," nes norįs "laisvai gyventi." Ir prašė jis, kad JAV valdžia suteiktų jam teisę čia pasilikti.

Kur gi nesutiks!

Na, ir Kravčenko apsigyveno čia kaip anti-tarybinių elementų didvyris.. Jis, su talka visokių pašlemėkų, parašė net ir knygą "I Chose Freedom" ("Pasirenku laisvę.") Knyga, aišku, buvo pilna melų apie Tarybų Sąjungą, bet antitarybiniams sutvėrimams ji buvo literatūros šedevras. Kravčenko gavo nemaža pinigų už tai.

Na, ir taip jis čia kurį laiką gyveno, kol buvo Tarybų Sąjungos priešams naudingas. Pastaruoju laiku Kravčenko nebuvo jiems naudingas; nieko nauja jis negalėjo duoti. Dargi, sakoma, jis buvo apmautas finansiškai.

Atskirtas nuo savo tautos, gimtosios šalies pasmerktas, kaip judošėlis, Amerikoje doresnių žmonių pajuoktas, Kravčenko, matyt, ir nusitarė pasidaryti galą. Ir pasidarė!

Ns.

Niujorko spauda apie tarybinius filmus

Niujorke yra rodomi du labai geri tarybiniai filmai —Regency teatre, Manhattane,—"Fatreh of a Soldier" ir "A Ballad of Love". Niujorkiškė spauda labai giria abudu filmus. Paduodame kai kurias iš tos spaudos ištraukas.

Apie "Father of a Soldier":

"A distinguished picture in the tradition of great Russian character acting, and rugged realism. It is a grandly entertainment spread!"

—Post

"A moving portraval... he's laughable with his baggy pants, stumpy legs and stocky frame, but he has a kind of crusty dignity that commands respect!"

—Herald-Tribune

"Unusual! Sergo Zakariadze, the Laurance Olivier of his country, won Best Actor Award for this picture. It is a superb portraval!"

—News

Apie "A Ballad of Love":

"Extraordinary. See it whatever you do. An exquisitely wrought vignette... truly endearing... the film could have gone on and on!"

—Times

"Expertly cast. Director Mikhail Bogin handles the story and actors with affection and care!"

—News

"A winner anywhere. It is quite an original piece of work. Unforgettably beautiful... you can watch it with delight!"

—Post

"A perfect picture thtthas something valid and heartwarming to say!"

—Herald-Tribune

Washingtonas. — JAV vyriausybė sako, kad jeigu Prancūzija ir pasitrauks iš NATO, tai JAV su kitomis valstybėmis visvien palaikys tą militarinę sąjungą.

Buenos Aires. — Išsiliejo Porana upė ir paliko 40,000 žmonių benamių.

Masinis mitingas prieš karą Vietname

Šeštadienį, kovo 5 d. keletas Queens apskrities kovojančių prieš karą Vietname organizacijų rengia didžiules prakalbas bei mitingą. Prakalbos - mitingas įvyks **Thomas Edison High School, 168 St. ir Grand Central Parkway, Queense.** Pradžia 8:30 val. vak.

Kalbės:

Yale Universiteto profesorius **Staughton Lynd,** kuris neseniai grįžo iš Šiaurės Vietnamo; jis žymus kovotojas už karo baigimą Vietname.

Kiti kalbėtojai: **James Forman, Sevmour Melman,** kun. **James Watson** ir kit.

Nedaug Queens apskrityje prakalbų esti, todėl svarbu, kad šis mitingas pavyktų kuo geriausiai.

Nasseris sako, kad susekė suokalbį

Kairas. —Jungtinės Arabų Respublikos prezidentas Gamal A. Nasseris sako, kad prieš respubliką ir jo valdžią suokalbiauja Izraelis, Anglija. Jungtinės Valstijos, Saudi Arabijos karalius Faoisalas, Persiios šakas Riza Pahlevis ir Tunisijos prezidentas H. Bourguiba.

Nasseris sako, kad jų tikslas yra kenkti Jungtinei Arabų Respublikai, kuri kovoja prieš Vakarų imperialistus už arabu tautų laisvę. Jis sako, kad suokalbininkai savo tikslo nepasieks.

Rūkymas stumia žmones į kapus

New Yorkas. — The National Cancer Institute skelbia, kad Dr. C. Hammond atliko tyrinėjimą rūkančių ir nerūkančių žmonių.

Pasirodė, kad iš 100,000 nerūkančiu per metus nuo plaučių vėžio mirė 12 žmonių, o iš 100,000 rūkančių net 112. Moterų mirtingumas yra didesnis, negu vyrų.

Kas dėl širdies ligų, tai iš 100.000 rūkančių mirė 422, o iš nerūkančių tiktai 150 žmonių.

Moters Dienos minėjimas

Norime trumpai priminti, kad Niujorko Moterų klubas ruošia Kovo Aštuntosios minėjimą kovo 13 d., 102-02 Liberty Ave., Ozone Park'e, 3 val. po pietų.

Aido choro moterys ir vyrai, vadovybėje mokytojos Mildred Stensler, jau rengiasi mus palinksminti su dainomis. Bus deklamacijų, kalbų, o vėliau moteryt pavaišins užkandžiais, kavute, namie keptais pyragaiais. Įėjimas nemokamas.

Kviečia **Rengėjos**

Gražu, draugiška ir visiems naudinga

Ta ilgai lauktoji daugelio tautų dainų, šokių ir draugystės šventė įvyks jau šį sekmadienį, kovo 6-tą, paskilbusioje šio didmiesčio koncertų salėj—Town Hall, 113 W. 43rd St., New Yorke (tarpe Broadway ir 6 Ave, už pusės bloko nuo Times Square).

Programoje dainuos ukrainiečių ir lietuvių chorai, taipgi įžymi koncertų solistė; šoks ukrainiečių ir ispanų šokėjai. Trumpas kalbas bei sveikinimus pasakys įžymūs amerikiniame gyvenime darbuotojai: profesorė Smith, dvasiškis Ball, aktorė Burrows, laikraštininkas Marzani.

Visi prašomi įsiminti, jog pradžia bus 2 valandą. O tai reiškia, kad ir baigsis anksti, dienos šviesoj grįšime namo.

Bilietai po $1 ir pi $2.

Programos dalyviai savo darbu ir talentu, o visi kiti savo atsilankymu parems Amerikos sveturgimiu apgynimo darbą. O juk visiem labai malonu jausti, jog yra tokia istaiga, kuri pagelbės apsiginti, jeigu taptum nekaltai užpultas, persekiojamas.

Kviečia visus, **Rengėjai**

ALDLD 1-osios kuopos pramoga pavyko

Praėjusi sekmadieni "Laisvės" salėje įvyko Lietuvių Literatūros Draugijos 1-osios kuopos ruoštas kultūrinis pobūvis — nejudomu spalvotų paveikslų (slidžių) demonstravimas.

Paveikslus rodė Jonas Siurba. Dauguma jų buvo jo paties traukti iš Amerikos, ypatingai iš buvusios "Pasaulinės parodos" Niujorke.

Kita dalis buvo iš Lietuvos. Tai daugiausiai jo sūnėno Vytauto Siurbio (kauniškio) trauktos fotonuotraukos. Buvo paveikslų ir iš Šokiu dienos Žalgirio stadione Vilniuje, bet nedaug.

Gaila, kad nieko nebuvo iš Dainų Šventės, buvusios Vingio parke.

Kadangi paveikslų rodymas nebuvo be mieros užtęstas (kaip paprastai pas mus daroma), tai publika buvo patenkinta rodymu.

Svečiai, kurių suėjo apie pusšimtis, buvo pavaišinti kavute.

Ns.

Havana. — Bulgarijos lakūnai skrajos į Kubą. Dabar skrajoja Tarybų Sąjungos ir Čekoslovakijos

KRISLAI

(Tąsa iš 1-mo pusl.)

mažėtų jų pelnas. Biznieriai bijo, kad jiems biznis nupultų...

—:—

Iš mūsų tolimųjų Vakarų ateina visokių kurjozų. Iš ten pranešama, kad katalikų kunigas William Du Bay šaukia eilinius kunigus organizuotis į darbo uniją. Jis pasirodė ir televizijoje su savo sumanymu. Eiliniai kunigai esą labai skriaudžiami. Jie neturi laisvės nė išsižioti prieš neteisybes ir skriaudas. Jie kilnojami iš vietos į vietą be jokios atodairos. Jų algos labai mizernos. Tiktai susiorganizavę į uniją jie galėtų savo būklę pagerinti.

Kodėl ne? Mes už visus skriaudžiamuosius, net ir už kunigus. Tegu organizuojasi ir kovoja. Kovoje paragavę klebonų bei vyskupų lazdos gal greičiau susipras ir pasitrauks iš to negarbingo biznio.

—:—

O dabar žodis moterims, kurios nenusileidžia savo vyrams su rūkymu.

Šiomis dienomis Nacionalinis Vėžio Institutas paskelbė savo ilgų metų tyrinėjimo rezultatus. Surasta, kad beveik dvigubai daugiau serga ir miršta širdies bei vėžio ligomis tos moterys, kurios rūko cigaretes.

—:—

Nežinau, nes nemačiau, bet žmonės kalba, kad rūkymo liga jau pradėjo sirgti kai kurios mielosios sesės ir Lietuvoje.

Nuoširdus patarimas: išbaigusios jau nusipirktas cigaretes, daugiau jų nebepirkite ir neberūkykite. Neimkite į rankas ir už dyką gautų.

MIRĖ

Charles Arlaus, 55 m. amžiaus, mirė vasario 24 d. W. Hudson ligoninėje, Kearny, N. J.

Kūnas buvo pašarvotas Buiausko šermenėnei, 426 Lafayette St., Newark. Laidotuvės įvyko pirmadienį, vasario 28 d., Rosemont kapinėse.

Velionis paliko nuliūdime žmona Elizabeth, sūnus Charle ir Frank, 4 anūkus, seseris Florence ir Natalija ir motiną Oną Arlauskienę.

Reiškiame mūsu mielai Onai Arlauskienei ir jos šeimai užuojautą jų liūdesio valandoj. Ona yra "Laisvės" skaitytoja ir rėmėja.

L. K—tė

New Yorkas. —Rusas inžinierius Igor Sikorsky sulaukė 75 metu amžiaus. Jis JAV stato didelius malūnsparnius ir lėktuvus.

New Yorkas. — Vasario 23 dieną prezidentą Johnsoną pikietavo 4.000 žmonių ir reikalavo baigti karą Vietname.

Roma.—Po 33 dienų bandymų Aldo Moro vėl suorganizavo Italijos kabinetą.

PRANEŠIMAI

BOOKLYN, N. Y.

LDS 1-os kuopos susirinkimas įvyks antradieni, kovo 1 d., 7:30 val. vakare, "Laisvės" salėje, 102-02 Liberty Ave., Oone Parke. Visi nariai kviečiami dalyvauti susirinkime. Kurių duoklės neužmokėtos, malonėkite ateiti ir užsimokėti.

Valdyba (16-17)

Paieškojimas

Ieškau žmonių iš Raizgų kaimo, 7 verstai nuo Šiaulių. Kaimas ir ežeras prasideda nuo Dubysos upės. Aš šiame kaime gimiau ir augau ir 17 m. būdamas apleidau. Esu pirmiau paskelbęs 'Laisvėje" norą susirašinėti su žmonėmis iš to kaimo, bet gaunu laiškų iš kitų Lietuvos dalių, o ne iš viršminėto kaimo. Prašau rašyti tik iš to kaimo. Mano adresas: Stanley Raymond (Stanislovas Ramanauskas), 4209 Potter St., Baltimore, Md. 21229. (16-17)